Lietas arhīva Nr. A42-00482-20/2
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0406.A420208219.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2020. gada 6. aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
tiesnese Ilze Andruškina,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pieteicēja pārstāvim /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iekšlietu ministrijas pārstāvei Nataļjai Kiškelei un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvim Kalvim Malderim,

atklātā tiesas sēdē, pabeidzot lietas izskatīšanu rakstveida procesā, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2019. gada 10. maija lēmuma Nr. 1-66/101 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ bija Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – dienests) priekšnieka vietnieks.
Pamatojoties uz kriminālprocesa Nr. 11860007318 ietvaros iegūto informāciju, kas liecina, ka pieteicējs, izmantojot dienesta izsniegto degvielas karti, uzpildīja degvielu transportlīdzeklī, kas nepieder dienestam, 2018. gada 19. septembrī dienestā pret pieteicēju ierosināta disciplinārlieta.

[2] Ar dienesta 2019. gada 21. janvāra rīkojumu Nr. 22-1.8/193 (turpmāk – lēmums par disciplinārsoda piemērošanu) pieteicējam piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 6. panta 1. un 4. punkta, Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 37. panta 1. punkta, dienesta 2016. gada 21. aprīļa iekšējo noteikumu Nr. 22-1.12/11 „Dienesta pienākumu izpildes (darba) kārtības noteikumi" (turpmāk – Darba kārtības noteikumi) 23.1. apakšpunkta, dienesta 2007. gada 12. marta noteikumu Nr. INA-5 „Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ētikas kodekss" (turpmāk – Ētikas kodekss) 3.1.2., 3.2., 4.4., 8.1. apakšpunkta, dienesta 2018. gada 26. februāra iekšējo noteikumu Nr. 22-1.12/2 „Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta transportlīdzekļu, kuģošanas līdzekļu un ugunsdzēsības un glābšanas aprīkojuma ar iekšdedzes dzinējiem ekspluatācijas noteikumi" (turpmāk – 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi) 18. punkta prasību neievērošanu.
Lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu konstatēts, ka pieteicējs laika posmā no 2017. gada 28. decembra līdz 2018. gada 13. aprīlim, izmantojot viņam nodoto dienesta degvielas karti, uzpildīja ar degvielu dienestam nepiederošo transportlīdzekli *Audi A4*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, nelikumīgi uzpildīja degvielu dienestam nepiederošās kannās, kā arī nodeva degvielas karti citai personai, lai viņa uzpildītu ar degvielu viņas privāto transportlīdzekli. Lēmumā atzīts, ka pieteicējs ir izdarījis Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 3. panta otrajā daļā paredzēto disciplinārpārkāpumu.
Pieteicējs lēmumu par disciplinārsodu apstrīdēja.

[3] Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, Iekšlietu ministrija (turpmāk – ministrija) ar 2019. gada 10. maija lēmumu Nr. 1-66/101 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu atstāja negrozītu.
Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[3.1] Pieteicējs no disciplinārlietas ierosināšanas brīža līdz lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu pieņemšanas dienai nav sniedzis paskaidrojumu par disciplinārlietas apstākļiem.
Tomēr ar 2018. gada 19. septembra rīkojumu pieteicējam uzlikts pienākums līdz 2018. gada 28. septembrim sniegt paskaidrojumu par rīkojumā izklāstītajiem apstākļiem. 2018. gada 1. oktobrī dienestā saņemts pieteicēja 2018. gada 26. septembra iesniegums, lūgts pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu. Tomēr šim iesniegumam nebija pievienoti dokumenti, kas apliecinātu pieteicēja veselības stāvokļa pasliktināšanos. Medicīnisko dokumentu nosūtīšana dienesta priekšniekam, izmantojot mobilo aplikāciju *Whats App*, nav atbilstošs veids, kādā iesniegt dokumentus dienestam.
Pieteicēja iesniegtie dokumenti par viņa veselības stāvokli neapstiprina to, ka pieteicējam veselības stāvokļa dēļ nebija iespējas sniegt paskaidrojumu. Nevienā no iesniegtajiem dokumentiem nav minēts, ka pieteicējam būtu noteikts gultas režīms, kas apgrūtinātu paskaidrojuma sniegšanu. Tieši pretēji no dokumentiem izriet, ka pieteicējam rekomendētas mērenas fiziskās aktivitātes. Turklāt, atrodoties Nacionālajā rehabilitācijas centrā „Vaivari", pieteicējs šo laiku pavadīja fiziski aktīvi.
Pat pieņemot, ka laiku no 2018. gada 19. septembra līdz 2018. gada 21. septembrim, ko pieteicējs pavadīja stacionārā, uzskatītu par tādu, kad pieteicējam nebija iespējams sniegt paskaidrojumu, nav saskatāms objektīvs pamats, kādēļ pieteicējs nesniedza paskaidrojumu laikā, kad viņš neatradās stacionārā. Pieteicēja stāvoklis nebija tik smags, lai viņš nevarētu iesniegt paskaidrojumu, vai nevarētu tā sniegšanai pilnvarot citu personu, līdzīgi kā

apstrīdēšanas iesnieguma gadījumā. Turklāt pieteicējs tomēr rada iespēju vērsties pie dienesta priekšnieka ar 2018. gada 26. septembra iesniegumu.

Līdz ar to pieteicējs varēja sniegt paskaidrojumu disciplinārlietas izmeklēšanas laikā.

[3.2] Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturtajā daļā ietvertais regulējums konkrētajā gadījumā nav piemērojams.

[3.3] Dienesta transportlīdzeklis ir izmantojams tikai dienesta vajadzībām. Pieteicējam, kurš ieņēma vadošu amatu dienestā, bija jāsaprot, kādam nolūkam ir izmantojams dienesta transportlīdzeklis.

2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi paredz kārtību, kādā tiek izmantots dienesta transportlīdzeklis, kā arī to, kādā veidā tas tiek uzpildīts ar degvielu. Minētajos noteikumos nekas nav minēts par to, ka dienesta degvielas karti var izmantot, lai uzpildītu ar degvielu privātu transportlīdzekli, tai skaitā, lai atlīdzinātu par saviem līdzekļiem dienesta transportlīdzeklī ielieto degvielu, kā to norāda pieteicējs.

[3.4] No Disciplināratbildības likuma 3. panta pirmās un otrās daļas secināms, ka likumdevējs ir izšķīries atzīt par disciplinārpārkāpumu arī amatpersonas darbību, kas veikta ārpus dienesta pienākumu izpildes laika, ja tā diskreditē iestādi, tādējādi atzīstot, ka iestādes un amatpersonas tēls sabiedrībā ir būtisks un tā saglabāšana ir aizsardzības vērta.

Nav būtiski, kā informācija par pieteicēja aizturēšanu nonāca publiskajā telpā. Izšķirošs ir dienesta tēlam nodarītais kaitējums. Iestādes amatpersonas izdarīts pārkāpums, vēl jo vairāk tāds, par kuru kļuvis zināms plašākai sabiedrībai, un kas ir saistīts ar iestādes resursu izlietojumu, grauj iestādes tēlu un mazina uzticēšanos valsts pārvaldei kopumā.

[3.5] Pieteicēja pieļautais pārkāpums ir atzīstams par rupju disciplīnas pārkāpumu, kura izdarīšana nav savienojama ar turpmāku pieteicēja atrašanos dienestā. Pieteicējam piemērotais sods ir samērīgs.

Pieteicējs ir diskreditējis sevi kā valsts amatpersonu, zaudējis cieņu un uzticību, tādēļ iestāde vairs nevar paļauties uz pieteicēju.

[3.6] Lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu ir atspoguļota informācija gan par pieteicēja izdienu, gan par saņemtajiem apbalvojumiem, gan arī piemērotajiem disciplinārsodiem. Apstāklis, ka pieteicēja rīcībā esošā informācija liecina, ka viņš ir apbalvots vairāk nekā 16 reizes, nemaina izvērtējumu pēc būtības. Pieteicēja līdzšinējā priekšzīmīgā dienesta gaita neatsver viņa pieļautā disciplinārpārkāpuma smagumu. Turklāt pieteicēja kā dienesta priekšnieka vietnieka rīcības izvērtēšanas latiņa ir augstāka.

[3.7] Iestādes vadītājam ir piešķirta rīcības brīvība, izlemjot, vai ir pieļaujama pieteicēja atvaļināšana no dienesta uz cita pamata, piemēram, sakarā ar noteiktajām prasībām neatbilstošu veselības stāvokli. Ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas slēdziens par to, ka amatpersonas veselības stāvoklis neatbilst dienestam, ir pamats lemt par amatpersonas atvaļināšanu no dienesta sakarā ar noteiktām prasībām neatbilstošu veselības stāvokli. Šāda slēdziena izskatāmajā gadījumā nebija.

[4] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs iesniedza pieteikumu tiesā.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Ministrija nav konkretizējusi, kāda tieši pieteicēja darbība vai bezdarbība uzskatāma par disciplinārpārkāpumu.

Pārsūdzētajā lēmumā norādītais Darba kārtības noteikumu 23.1. apakšpunkts, Dienesta gaitas likuma 6. panta 1. punkts un 4. punkts, Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 37. panta 1. punkts noteic amatpersonas pienākumu pildīt savus pienākumus saskaņā ar ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem, līdz ar to šīs normas nevar būt par patstāvīgu pamatu amatpersonas saukšanai pie disciplinātarbildības, nenorādot, kā izpaudies šo normu pārkāpums, un tieši kāda darbība vai bezdarbība, kas nav savienojama ar amatpersonas pienākumiem, ir īstenota.

[4.2] Pieteicējs nav pārkāpis 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 18. punktu, jo visi čeki par konkrētā mēneša laikā izmantoto degvielu, par kuriem pieteicējs norēķinājās ar degvielas karti, tika iesniegti dienestam.

[4.3] Pārsūdzētajā lēmumā norādītās Ētikas kodeksa normas ir jāievēro ikvienai dienesta amatpersonai. Pārsūdzētajā lēmumā nav konkretizēts, kādā veidā pieteicējs, pildot savus amata pienākumus, neievēroja taisnīgumu un vienlīdzību, vai arī, kādā veidā pieteicējs nav ievērojis vispārpieņemtās uzvedības normas gan darba laikā, gan ārpus darba laika.

Līdz ar to ministrija disciplinārlietas materiālus izvērtēja formāli, nepārbaudot, kādas tieši tiesību aktos noteiktās prasības pieteicējs neievēroja. Ministrija pārkāpa nevainīguma prezumpciju, jo iestādei ir pienākums pierādīt amatpersonas vainu. Tas ir Disciplināratbildības likuma 4. panta pārkāpums. Iestāde nav arī izvērtējusi pieteicēja attieksmi un rīcības iemeslus.

[4.4] Dienests pretēji Iesniegumu likumā noteiktajai kārtībai nav reaģējis uz pieteicēja 2018. gada 26. septembra iesniegumu. Tas pieteicējam radīja pārliecību, ka viņa lūgums ir apmierināts un ka viņš varēs pilnvērtīgi piedalīties disciplinārlietas izskatīšanā, sniedzot paskaidrojumu pēc darbnespējas izbeigšanās. Medicīnisko dokumentu nosūtīšana ar mobilās aplikācijas *Whats Upp* palīdzību ir atbilstošs veids, kādā paziņot iestādei par pieteicēja veselības stāvokli. Dienestam ir iespēja iegūt ziņas par pieteicēja darbnespēju. Turklāt pieteicējs lūdza viņu nosūtīt uz ārpuskārtas veselības pārbaudi, jo viņam ir pamats domāt, ka dienesta pienākumu izpilde kaitē viņa veselībai.

[4.5] Dienests, pieņemot lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu, nav ievērojis Disciplināratbildības likuma 18. panta trešās daļas un 20. panta trešās daļas prasības. Ja persona atrodas darbnespējā, disciplinārlietas izmeklēšana ir atliekama līdz brīdim, kad persona izveseļojas. Pieteicējs darbnespējas dēļ nevarēja pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības iestādē. Savukārt paskaidrojuma sniegšana pieteicējam radītu ievērojamu garīgu slodzi un stresu.

[4.6] Iestāde ir pārkāpusi Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturto daļu. Gan kriminālprocesā, gan disciplinārlietā ir vērtējamas vienas un tās pašas darbības – dienesta degvielas kartes izmantošana un ar to saistīto lietvedības prasību iepilde iestādē. Ministrija nav ņēmusi vērā, ka amatpersonas darbību vērtēšana no disciplināratbildības un kriminālatbildības viedokļa ir atšķirīga. Tā kā kriminālprocesā pierādīšanas līmenis ir ievērojami augstāks, pareizāk ir sagaidīt nolēmumu krimināllietā, un tikai tad izskatīt disciplinārlietu.

Judikatūrā atzīts, ka kriminālprocesuāls lēmums var būt pierādījums administratīvajā procesā. Tā kā kriminālprocess pret pieteicēju daļā ir izbeigts, tas bija jāņem vērā disciplinārlietā kā pierādījums.

Turklāt kriminālprocess par 2018. gada 15. februāra un 8. marta epizodēm ir izbeigts, jo nebija dienesta kā cietušās personas pieteikuma. Tātad dienests atzīst, ka nekāds kaitējums tam nav nodarīts un pieteicēja darbības ir bijušas likumīgas. Tā kā disciplinārpārkāpumu skaits ir mazāks, tam ir arī jāietekmē disciplinārsoda veids.

[4.7] Pārsūdzētajā lēmumā nav izvērtēti pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā ietvertie detalizētie paskaidrojumi. Ministrija nav ņēmusi vērā, ka pieteicējam kā Operatīvās vadības pārvaldes priekšniekam savi pienākumi ir jāpilda ārpus darba laika un ārpus pamata dienesta vietas. Pieteicējam bija jābūt gatavam jebkurā brīdī ierasties notikuma vietā. Turklāt dienesta transportlīdzekļa stāvvieta ārpus darba laika bija noteikta pieteicēja dzīvesvietā. Līdz ar to pieteicējs bija tiesīgs braukt ar dienesta transportlīdzekli arī savās privātajās vajadzībās. Arī savu ekipējumu, kas aizņem daudz vietas un specifiski smaržo, pieteicējs nevar pārvietot nesot vai vedot sabiedriskajā transportā.

Līdz ar to ministrija nav iedziļinājusies pieteicēja dienesta pienākumu specifikā.

[4.8] 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi, iespējams, ir nepilnīgi, jo neparedz regulējumu situācijām, kad amatpersonai nepārtraukti ir jābūt gatavai braukt uz notikuma vietu; kad notikuma vietas tuvumā nav degvielas uzpildes stacijas, kurā var izmantot dienesta degvielas karti; kad ir pārsniegts noteiktais mēneša nobraukuma limits. Ja kāda situācija nav regulēta, nevar uzskatīt, ka amatpersona izdara

disciplinārpārkāpumu.

[4.9] Pieteicējs par privātajiem līdzekļiem uzpildīja degvielu dienesta transportlīdzeklī, savukārt pēc tam tādā pašā vai nedaudz mazākā apjomā ar degvielu uzpildīja privāto transportlīdzekli, veicot norēķinu no dienesta degvielas kartes. Tādējādi neveidojās nedz nobraukto kilometru, nedz degvielas starpība ceļa zīmēs. Turklāt privātajā transportlīdzeklī degviela tika uzpildīta laikā, kad pieteicējs ar privāto transportlīdzekli bija devies, lai izpildītu dienesta pienākumus. Kaut arī fiziski konkrētajā brīdī degvielas apmaksa tika veikta no dienesta līdzekļiem, faktiski šos dienesta braucienus pieteicējs apmaksāja no saviem līdzekļiem.

Tā kā 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos nav noregulēta situācija, kā rīkoties gadījumā, ja dienesta vajadzībām tiek izmantots privātais transportlīdzeklis, pieteicējs, uzskatot šādu nepilnību par maznozīmīgu tehnisku jautājumu, nolēma pats to risināt, kompensējot dienesta pienākumu pildīšanai iztērētos savus līdzekļus. Pieteicēja rīcība nekādā gadījumā nav kvalificējama kā tīša iestādes līdzekļu tērēšana savām vajadzībām, un pieteicējs rīkojās atbilstoši 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos minētajai kārtībai, proti, nodeva informāciju (kases čekus) par degvielas uzpildi vecākajam autovadītājam, lai tiktu aizpildīts Degvielas izlietojuma uzskaites žurnāls.

[4.10] Ministrija nav ņēmusi vērā apstākli, ka pieteicējam nav sava privātā transportlīdzekļa, līdz ar to pieteicējs iespēju robežās lietoja kolēģes transportlīdzekli *Audi A4* gan savām privātajām vajadzībām, gan arī dienesta vajadzībām, kad nebija iespējams lietot dienesta transportlīdzekli ierobežotā kilometru nobraukuma limita dēļ. Minētais izskaidro pieteicēja rīcību, no dienesta līdzekļiem atlīdzinot savus naudas līdzekļus, kas tika iztērēti degvielai, kas ielieta dienesta transportlīdzeklī. Nav būtiskas nozīmes apstāklim, ka pieteicējs vienu reizi nodeva degvielas karti citai personai, lai tā uzpilda ar degvielu savu privāto transportlīdzekli, jo visos gadījumos ielietā degviela attiecīgajā daudzumā jau iepriekš bija ielieta dienesta transportlīdzeklī par pieteicēja naudas līdzekļiem. Arī vecākais autovadītājs tika informēts par degvielas pildīšanu kannās. Turklāt degvielas karte netika atdota kādai iestādei nepiederošai personai, bet pieteicējam pazīstamai un uzticamai dienesta amatpersonai, kuras privāto transportlīdzekli pieteicējs nepieciešamības gadījumā lietoja dienesta vajadzībām.

[4.11] Pieteicējam inkriminētais pārkāpums ir savienojams ar dienestu iestādē. Tā kā ministrija ir iepazinusies ar pieteicēja detalizētajiem paskaidrojumiem apstrīdēšanas iesniegumā, ministrijai bija no jauna jāizdara lietderības apsvērumi attiecībā uz pārsūdzēto lēmumu, kā arī jāpamato, kāpēc tā dod priekšroku konkrētam Disciplinātabildības likuma 13. panta otrajā daļā paredzētajam disciplinārsoda veidam. Bargākā disciplinārsoda piemērošana konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un nav samērīga, jo mērķi var sasniegt ar citiem līdzekļiem, kas mazāk ierobežotu pieteicēja tiesības, un viņa tiesību aizskārums ar lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu nav samērojams ar sabiedrības ieguvumu. Ne dienests, ne ministrija nav izvērtējuši iespēju piemērot pieteicējam vieglāku soda veidu.

Ministrijas norāde par to, ka pieteicēja apbalvojumu skaits nemaina amatpersonas izvērtējumu pēc butības, ir kļūdaina, jo, pieņemot lēmumu par disciplinārsoda veidu, citstarp tiek vērtēta arī amatpersonas personība un iepriekšējais darbs dienestā. Patiesībai atbilstošs amatpersonas novērtējums var tikt atzīts par atbildību mīkstinošu apstākli.

[4.12] Pārsūdzētajā lēmumā nav vērtēts apstāklis, ka pieteicējs ir centies panākt atbilstību degvielas izlietojumā dienesta transportlīdzekļos, rosinot samazināt degvielas patēriņa normas atsevišķiem dienesta transportlīdzekļu modeļiem. Tas liecina par pieteicēja personību un attieksmi pret dienestu. Iestāde nav vērtējusi apstākli, ka pieteicējs dienestam ir ziedojis gan daļu savas privātās dzīves, gan arī savus līdzekļus.

[4.13] Pārsūdzētajā lēmumā nav atspoguļots arī apstāklis, ka iestādei nav nodarīti zaudējumi. Zaudējumi 151,97 *euro* ir nenozīmīgi salīdzinājumā ar priekšzīmīgi nodienētiem 27 gadiem dienestā. Pieteicējam ir arī liegta iespēja doties izdienas pensijā, un pieteicējs ir atstāts bez iztikas līdzekļiem.

[4.14] Ministrija soda piemērošanā nav rīkojusies konsekventi un atbilstoši vienlīdzības principam. Tiesu praksē atvaļināšana no dienesta tiek piemērota tikai tad, kad amatpersona, kas izdarījusi nopietnu disciplinārpārkāpumu (izraisījusi ceļu satiksmes negadījumu vai nodarījusi miesas bojājumus citām personām), ir bijusi alkohola reibumā (piemēram, *lieta Nr. A420251017, A420214416, A420242415*). Savukārt atbrīvošana no amata un iecelšana zemākā amatā piemērota gadījumos, kad amatpersonas izdarīja šajā lietā izskatāmajam gadījumam līdzīgus pārkāpumus (piemēram, *lieta Nr. A42486306* un *Nr. A42413506*).

[5] Ministrija paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka to neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus ministrija paskaidro turpmāk minēto.

[5.1] Pārsūdzētajā lēmumā ir ietverti gan ministrijas argumenti, kāpēc lēmums par disciplinārsoda piemērošanu ir atzīstams par pamatotu un līdz ar to nav atceļams, gan arī ministrijas pretargumenti apstrīdēšanas iesniegumā norādītajam.

Pieteicēja pārmetums par to, ka pārsūdzētajā lēmumā nav konkretizēts, kāda tieši pieteicēja darbība vai bezdarbība uzskatāma par disciplinārpārkāpumu, nav pamatots. Tā kā lēmumā par disciplinārsodu ir pareizi konstatēti faktiskie apstākļi un piemērotas pareizas tiesību normas, ministrijai nav atkārtoti jāpārraksta tajā norādītais pamatojums.

[5.2] Pieteicējam ir nepareiza izpratne par Disciplināratbildības likuma 20. panta trešajā daļā noteikto, jo minētā tiesību norma neregulē disciplinārlietas izmeklēšanas apturēšanu.

[5.3] Apstāklis, ka kriminālprocesā noskaidroto apstākļu kopums nedod pamatu konstatēt amatpersonas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, nenozīmē, ka tā nav sodāma disciplināri.

[5.4] Pieteicēja apsvērumi par pieļaujamību lietot dienesta transportlīdzekli privātajām vajadzībām ir aplami. Tas atbilstoši Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma $5.^2$ panta otrajai un trešajai daļai nav pieļaujams. Dienesta transportlīdzeklis ir izmantojams dienesta funkciju izpildei. Dienesta transportlīdzekļa statuss jau pats par sevi uz to norāda.

[5.5] Pieteicējs nav pamatojis nepieciešamību dienesta pienākumu izpildei izmantot kolēģei piederošo transportlīdzekli. Pieteicēja norāde uz neiespējamību lietot dienesta transportlīdzekli ierobežotā kilometru limita dēļ ir apšaubāma. Pieteicēja dienesta transportlīdzeklim bija noteikts nobraukums 22 000 km gadā. Ministrijai nav šaubu, ka dienests, nosakot nobraukuma normas, ņem vērā veicamos pienākumus, nepieciešamību izmantot transportlīdzekli, kā arī nobraucamo attālumu.

Ja pieteicējs konstatēja, ka dienesta noteiktās nobraukuma normas ir nepietiekamas, viņam bija jāvēršas pie dienesta priekšnieka ar attiecīgu iesniegumu, nevis jāizmanto kolēģei piederošais transportlīdzeklis, un pēc tam dienesta pienākumu pildīšanai iztērētie privātie naudas līdzekļi jākompensē, izmantojot dienesta degvielas karti kolēģes transportlīdzekļa uzpildīšanā ar degvielu.

[6] Dienests paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka to neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus dienests paskaidro turpmāk minēto.

[6.1] Dienestā nav neviena pieteicēja iesnieguma, kurā būtu lūgts palielināt dienesta transportlīdzekļa nobraukuma normas. Turklāt šādi nobraukuma limiti ir noteikti, nevis, lai ierobežotu amatpersonas dienesta pienākumu izpildi, bet gan, lai plānotu iestādes budžetu. Nepieciešamības gadījumā dienesta amatpersonas iestādes vadītājam lūdz palielināt attiecīgos nobraukumu limitus.

[6.2] Pieteicēja apgalvojums, ka vecākais autovadītājs tika informēts par degvielas uzpildi kannās, neatbilst patiesībai. To apliecina vecākā autovadītāja 2020. gada 6. janvāra paskaidrojums.

[6.3] Pretēji pieteicēja norādītajam dienests nevienu no epizodēm, kad pieteicējs degvielu pildīja privātajā transportlīdzeklī vai kannās, nav atzinis par likumīgu.

[7] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Papildus pieteicēja pārstāvis uzsvēra, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā pieļautie procesuālie pārkāpumi (nereaģēšana uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu, iespējas sniegt paskaidrojumu liegšana, pieteicēja medicīnisko dokumentu, no kuriem izriet, ka pieteicējs nevarēja sniegt paskaidrojumus, ignorēšana, disciplinārlietas izmeklēšanas neatlikšana uz pieteicēja darbnespējas laiku) ir tik būtiski, ka pārsūdzētais lēmums jau tāpēc vien ir atzīstams par prettiesisku. Pieteicēja ieskatā uzklausīšanas pienākums no iestādes puses joprojām nav izpildīts, jo pieteicēja paskaidrojums pārsūdzētajā lēmumā ir ignorēts. Pieteicējam joprojām nav skaidrs, kādu disciplinārpārkāpumu viņš ir izdarījis.

Pieteicēja pārstāvis pauda uzskatu, ka no 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 18. punkta izriet, ka ir pieļaujams pildīt degvielu kannās, norēķinoties par to ar dienesta degvielas karti. Pieteicēja pārstāvis arī izvirzīja argumentu, ka pirmo divu pieteicējam inkriminēto epizožu laikā 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi vēl nebija spēkā. Pieteicēja pārstāvis arī pauda versiju, ka pieteicējs, iespējams, nemaz nezināja par 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu spēkā esību, jo iestāde nav vērtējusi, vai pieteicējs ar tiem ir iepazīstināts. Nevienā normatīvajā aktā nav noteikts, ka degvielas karti nevar nodot citai personai. Pieteicēja ieskatā degvielas karti var nodot jebkurai dienesta amatpersonai, ja ir tāda vajadzība. Minēto pieteicēja pārstāvis pamatoja ar apstākli, ka uz degvielas kartes ir tikai uzraksts „VUGD", nevis konkrēts amatpersonas vārds un uzvārds. Viedokli, ka pieteicējs bija tiesīgs izmantot dienesta degvielu un transportlīdzekli privātajām vajadzībām, pieteicēja pārstāvis pamatoja ar argumentu, ka pieteicējam vienmēr bija jābūt gatavam kaujas tērpā ierasties notikuma vietā. Pieteicēja pārstāvis paskaidroja, ka pieteicējs ir lūdzis palielināt transportlīdzekļa gada nobraukuma normas. Pieteicēja pārstāvis akcentēja, ka iestāde nav vērtējusi to, kā ar dienesta degvielas karti iegādātā degviela ir tikusi izmantota. Pieteicēja pārstāvis argumentēja, ka dienesta pirmstiesas kriminālprocesā un tiesā sniegtās liecības ir atšķirīgas no dienesta pozīcijas disciplinārlietā. Pieteicēja pārstāvis arī pauda viedokli, ka kanna ir transportlīdzekļa bākas papildinājums.

Ministrija pieteikumu neatzina, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem. Papildus ministrijas pārstāve norādīja, ka pieteicēja uzklausīšanas pienākums ir izpildīts arī apstrīdēšanas stadijā, jo ministrija pārsūdzētajā lēmumā ir atbildējusi uz visiem pieteicēja argumentiem. Pieteicēja lūgums pagarināt termiņu paskaidrojuma sniegšanai ministrijas ieskatā ir nekonkrēts, turklāt pieteicējam bija pietiekami daudz laika paskaidrojuma sniegšanai. Ministrijas ieskatā pieteicējs nav pamatojis, kādēļ viņš izmantoja privāto transportlīdzekli apstākļos, kad viņa rīcībā bija dienesta transportlīdzeklis. Ministrijas pārstāve arī uzsvēra, ka dienesta transportlīdzeklis un ar dienesta degvielas karti iegādātā degviela nav izmantojama privātajām vajadzībām. Ministrijas un dienesta rīcībā nav informācijas, ka pieteicējs būtu rosinājis nobraukuma normu palielināšanu, kā arī lietā nav informācijas, ka pieteicējs būtu pārsniedzis sava dienesta transportlīdzekļa nobraukuma limitu, un tādēļ nevarētu šo transportlīdzekli izmantot, lai pildītu savu amata pienākumus. Ministrijas pārstāve uzsvēra, ka iestādei nebija būtisks apstāklis, kā pieteicējs izmantoja privātajā transportlīdzeklī uzpildīto degvielu. Būtiski ir tas, ka šī degviela tika pildīta privātajā transportlīdzeklī, kas nav pieļaujams.

Dienests pieteikumu neatzina, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem. Papildus dienesta pārstāvis norādīja, ka dienestā visām kannām ir inventāra numuri, un tās ir paredzētas inventāra uzpildei ar degvielu. Tikai dienesta kannās ir pieļaujama degvielas uzpilde ar dienesta degvielas karti. Nevienā dienesta transportlīdzeklī nav kannas, kas būtu paredzētas gadījumiem, kad transportlīdzeklim pietrūkst degvielas. Gada nobraukuma normas nenozīmē, ka amatpersonai ir liegta dienesta pienākuma izpilde. Šis jautājums dienestā tiek risināts vai nu palielinot nobraukuma normas, ja tas konkrētajam transportlīdzeklim ir iespējams, vai arī piešķirot citu transportlīdzekli dienesta pienākumu izpildei. Dienesta pārstāvis arī norādīja, ka nav pieļaujams izmantot dienesta degvielas karti, lai pildītu degvielu privātajā transportlīdzeklī, pat ja tas izmantots dienesta pienākumu izpildei.

Motīvu daļa

[8] Ievērojot pieteicēja izvirzītos iebildumus, vispirms tiesa pārbaudīs, vai pieteicējam disciplinārsods piemērots, ievērojot procesuālos priekšnoteikumus. Tālāk tiesa izvērtēs strīdus jautājumu pēc būtības, proti, vai pieteicējs ir pamatoti saukts pie disciplināratbildības, piemērojot disciplinārsodu – atvaļināšanu no dienesta.

[9] Pieteicējs norāda, ka pārsūdzētā lēmuma izdošanas procesā nav ticis uzklausīts, argumentējot to ar apstākli, ka pieteicējs atradās darbnespējā, kas viņa ieskatā bija pamats disciplinārlietas izmeklēšanas atlikšanai līdz brīdim, kad pieteicējs izveseļosies. Šajā sakarā pieteicējs arī uzskata, ka dienests nepamatoti nav reaģējis uz pieteicēja 2018. gada 26. septembra iesniegumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu.

No minētajiem pieteicēja argumentiem izriet divi pārsūdzētā lēmuma izdošanas procesā pieļauti procesuāli pārkāpumi – pieteicēja uzklausīšanas pienākuma neīstenošana iestādē un nereaģēšana uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu.

Vispirms, pievēršoties jautājumam par iestādes nereaģēšanu uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu, tiesa norāda turpmāk minēto.

[10] Disciplināratbildības likuma 18. panta 4.[1] daļa noteic, ka amatpersonai ir pienākums ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā vai disciplinārlietas izmeklēšanas veicēja norādītajā termiņā sniegt paskaidrojumu par apstākļiem, kas noskaidrojami disciplinārlietā.

Tādējādi likums procesuālās darbības izpildei, konkrētajā gadījumā – paskaidrojuma sniegšanai, noteic konkrētu termiņu – piecas darbdienas vai arī atstāj šā termiņa noteikšanu disciplinārlietas izmeklēšanas veicēja kompetencē.

Tiesa atzīst, ka Disciplināratbildības likuma 18. panta 4.[1] daļā noteiktais termiņš ir pagarināms, jo atbilstoši Administratīvā procesa likuma 47. panta pirmajai daļai iestādes noteikto termiņu var pagarināt pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma.

No lietas materiāliem izriet, ka 2018. gada 19. septembra rīkojumā, ar kuru pret pieteicēju ierosināta disciplinārlieta, pieteicējam uzlikts pienākums sniegt paskaidrojumu līdz 2018. gada 28. septembrim (*lietas 1. sējuma 113. lapa*). Savukārt 2018. gada 1. oktobrī dienestā saņemts pieteicēja 2018. gada 26. septembra iesniegums, kurā sakarā ar pieteicēja slikto veselības stāvokli un darbnespēju lūgts pagarināt paskaidrojuma iesniegšanas termiņu, nosakot to septiņas dienas pēc darbnespējas beigām (*lietas 1. sējuma 123. lapa*).

Dienests uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanu nav reaģējis.

Tiesa atzīst, ka dienests, nereaģējot uz pieteicēja lūgumu, ir kļūdījies. Pieteicējam ir taisnība, ka dienestam uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu bija jāreaģē, tomēr ne Iesniegumu likuma kārtībā, kā to norāda pieteicējs, bet gan Administratīvā procesa likuma 48. pantā noteiktajā kārtībā.

Minētais pants reglamentē procesuālā termiņa pagarināšanas un atjaunošanas kārtību. Proti, motivētu lūgumu par procesuālā termiņa pagarināšanu vai nokavētā termiņa atjaunošanu iesniedz iestādei vai tiesai, attiecībā uz kuru nokavēto darbību vajadzēja izpildīt. Lūgumam par nokavētā termiņa

atjaunošanu pievieno pierādījumus, kas apliecina termiņa nokavējuma attaisnojošus iemeslus (*pirmā daļa*). Iestāde vai tiesa (tiesnesis) jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu vai pagarināšanu izlemj viena mēneša laikā rakstveida procesā (*otrā daļa*). Ja jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu vai pagarināšanu izlemj iestāde, tās atteikumu pagarināt vai atjaunot termiņu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa šo jautājumu rakstveida procesā izlemj viena mēneša laikā (*trešā daļa*).

Dienests nav rīkojies atbilstoši Administratīvā procesa likumā noteiktajam regulējumam, kādā izlemjams personas lūgums par procesuālā termiņa pagarināšanu. Līdz ar to tiesa atzīst, ka dienests, neizlemjot jautājumu par procesuālā termiņa pagarināšanu tam paredzētajā procesuālajā kārtībā, ir pieļāvis procesuālu pārkāpumu. Vienlaikus tiesa nesaskata pamatu pieteicēja norādītajai paļāvībai, ka šā iemesla dēļ viņš varēs sniegt paskaidrojumu pēc tam, kad noslēgsies pieteicēja darbnespēja. Tas, ka iestāde nav izlēmusi pieteicēja lūgumu, nebūt neliecina, ka iestāde tam ir piekritusi, un pieteicējam bija pamats paļāvīgi gaidīt savas darbnespējas noslēgšanos, lai sniegtu paskaidrojumu.

[11] Pārsūdzētajā lēmumā, atbildot uz pieteicēja argumentu, ka dienests nav reaģējis uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu, norādīts, ka pieteicēja 2018. gada 26. septembra iesniegumam nebija pievienoti dokumenti, kas apliecinātu pieteicēja veselības stāvokļa pasliktināšanos. Arī tiesas sēdē, atbildot uz tiesas jautājumu, kādēļ dienests atbilstoši Administratīvā procesa 48. pantam nereaģēja uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu, ministrijas pārstāve minēja līdzīgu argumentāciju, norādot, ka pieteicēja lūgums bija nekonkrēts.

Tiesas vērtējumā šie argumenti nav pamats nereaģēšanai uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu un neattaisno pieteicēja lūguma atstāšanu bez ievērības. Ja dienests uzskatīja, ka lūguma izlemšanai ir nepieciešama papildu informācija par pieteicēja veselības stāvokli, vai arī dienests saskatīja citus trūkumus šā jautājuma izlemšanai, dienestam informācija par pieteicēja veselības stāvokli bija jāpieprasa no pieteicēja vai arī jālūdz pieteicēju precizēt iesniegto lūgumu, nevis jāatstāj tas bez ievērības. Savukārt, ja dienests uzskatīja, ka šis lūgums nav pamatots, tad termiņa pagarināšana paskaidrojuma sniegšanai bija jāatsaka tam normatīvi paredzētajā procesuālajā kārtībā.

Šajā sakarā nav arī nozīmes tam, vai medicīnisko dokumentu nosūtīšana dienesta vadītājam ar mobilās lietotnes *Whats Upp* starpniecību ir atbilstošs veids, kādā iesniegt iestādē veselības stāvokli apliecinošus dokumentus pieteicēja lūguma izlemšanai. Ja iestāde uzskatīja, ka tās rīcībā nav nepieciešamo dokumentu vai tie iesniegti iestādei nepieņemamā veidā, šis jautājums bija risināms ar pieteicēju. Tomēr tas neattaisno iestādes nereaģēšanu uz pieteicēja lūgumu.

[12] Vienlaikus administratīvajā procesā tiesības tiek piemērotas saturiski pēc būtības, nevis formāli. Tas nozīmē arī to, ka procesuālie pārkāpumi tiek vērtēti pēc to ietekmes uz gala lēmumu. Tikai būtiski procesuāli pārkāpumi ir pamats iestādes lēmuma atzīšanai par prettiesisku (salīdzinājumam *Augstākās tiesas 2019. gada 18. jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-585/2019 (A420277216) 5. punkts*).

No lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu ir redzams, ka dienests ir vērtējis pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu. Minētajā lēmumā norādīts, ka iestāde disciplinārlietas izmeklēšanas laikā neguva pārliecību, ka pieteicējs darbnespējas dēļ nespēj sniegt paskaidrojumu. Kā norāda dienests, iestāde nekonstatē šķēršļus, kas pieteicējam būtu lieguši iespēju sniegt paskaidrojumu (*lietas 1. sējuma 30. lapa*). Arī ministrija pārsūdzētajā lēmumā ir analizējusi pieteicēja iesniegtos medicīniskos dokumentus, secinot, ka pieteicēja veselības stāvoklis neliedza viņam sniegt paskaidrojumu disciplinārlietas izmeklēšanas laikā (*lietas 1. sējuma 43.-45. lapa*).

Tādējādi tiesa secina, ka iestāžu vērtējums pieteicēja lūgumam pagarināt paskaidrojumu sniegšanas termiņu izriet no lietā pieņemtā gala lēmuma. Kaut arī šim vērtējumam atbilstoši Administratīvā procesa likuma 48. panta otrajai daļai izskatāmajā gadījumā bija jābūt izdarītam jau iepriekš, t.i., mēneša laikā izlemjot šo jautājumu, tiesa nesaskata tā būtisku ietekmi uz gala lēmumu.

Turklāt tiesas vērtējumā pieteicēja lūgums pagarināt paskaidrojuma sniegšanu līdz laikam, kad pieteicējam beigsies darbnespēja, ir acīmredzami noraidāms. Personas, pret kuru ierosināta disciplinārlieta, darbnespēja pati par sevi nav pamats nedz paskaidrojuma sniegšanas termiņa pagarināšanai, nedz arī disciplinārlietas izmeklēšanas apturēšanai šā iemesla dēļ. Pretējā gadījumā, ņemot vērā tiesas dzīvē gūtos novērojumus un pieredzi, tiktu būtiski apdraudēta efektīva disciplinārlietas izmeklēšanas norise un disciplinārsoda piemērošana, jo amatpersonu darbnespēja pēc disciplinārlietas ierosināšanas ir visai izplatīta parādība disciplinārlietās, un atsevišķos gadījumos norāda uz vēlmi izvairīties no atbildības, nevis ir saistīta ar nespēju izpildīt procesuālās darbības disciplinārlietā veselības stāvokļa dēļ.

Līdz ar to pieteicēja uzskats, ka personas, pret kuru ierosināta disciplinārlieta, darbnespēja ir pamats atlikt disciplinārlietas izmeklēšanu līdz brīdim, kad persona izveseļojas, ir nepamatots. No Disciplināratbildības likuma 20. panta trešās daļas izrietošais princips, ka disciplinārlietas izmeklēšanas termiņā neieskaita amatpersonas, pret kuru ierosināta disciplinārlieta, darbnespējas laiku, nenozīmē, ka šajā laikā nedrīkst veikt disciplinārlietas izmeklēšanu, kā to uzskata pieteicējs. Pieteicēja viedoklis, ka personas darbnespēja liedz disciplinārlietas izmeklēšanas veicējam, izmeklējot disciplinārlietu, noskaidrot visus tiesiska un lietderīga lēmuma pieņemšanai nepieciešamos faktiskos un tiesiskos apstākļus (*Disciplināratbildības likuma 18. panta trešā daļa*), ir aplams.

Tādējādi arī pieteicēja uzskats, ka pieteicēja atrašanās darbnespējā visu disciplinārlietas izmeklēšanas laiku, nozīmē to, ka izmeklēšana disciplinārlietā nav veikta nevienu dienu, ir nepareizs. Lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktisko un tiesisko apstākļu noskaidrošana ir iespējama arī pieteicēja darbnespējas laikā, turklāt šādu disciplinārlietas izmeklēšanas veicēja pienākumu neatceļ personas izvairīšanās no savu procesuālo darbību izpildes.

Atbilstoši Dienesta gaitas likuma 47. panta piektajai daļai nav atļauts atvaļināt no dienesta amatpersonu tās pārejošas darbnespējas laikā (izņemot šā panta pirmās daļas 1. un 7. punktā un otrās daļas 2. punktā minēto gadījumu, kā arī gadījumu, kad amatpersonu atvaļina no dienesta sakarā ar iestādes likvidāciju), kā arī laikā, kad amatpersona ir atvaļinājumā vai nepilda pienākumus citu attaisnojošu iemeslu dēļ. Minētā panta pirmās daļas 7. punkts noteic, ka amatpersonu atvaļina no dienesta, piemērojot disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta.

Tātad atbilstoši minētajā tiesību normā noteiktajam izņēmuma gadījumam disciplinārsoda, atvaļinot amatpersonu no dienesta, piemērošana amatpersonas darbnespējas laikā ir pieļaujama.

Līdz ar to amatpersonas darbnespēja nav šķērslis nedz disciplinārlietas izmeklēšanai, nedz arī disciplinārsoda – atvaļināšana no dienesta piemērošanai.

Pieteicējs paskaidrojumu disciplinārlietas izmeklēšanas laikā nesniedza savas paša apzinātas izvēles rezultātā, nevis tādēļ, ka to liedza pieteicēja veselības stāvoklis. Cilvēciski ir saprotams, ka procesuālo darbību īstenošana personai, pret kuru ir ierosināta disciplinārlieta, tostarp paskaidrojumu sniegšana nav saistāma ar patīkamām emocijām un var radīt personai diskomfortu un stresu, tomēr pieteicēja medicīnisko dokumentu gaismā tas nav pamats uzskatīt, ka pieteicējam bija objektīvi šķēršļi pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības iestādē.

[13] Procesuālā termiņa paskaidrojumu sniegšanai noteikšanas mērķis ir īstenot personas uzklausīšanas pienākumu, kas ir īpaši būtisks personai nelabvēlīga administratīvā akta gadījumā. Apstāklim, ka dienests jautājumu par paskaidrojuma sniegšanas termiņa pagarināšanu neizlēma atsevišķa procesuāla lēmuma veidā mēneša laikā, nav būtiskas ietekmes uz pieteicēja uzklausīšanu un līdz ar to arī uz iestādes gala lēmumu turpmāk minēto argumentu dēļ.

[14] Tiesas ieskatā jautājums par nereaģēšanu uz pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanas termiņu ir nesaraujami saistīts un vērtējams kopsakarā ar to, vai iestāde ir īstenojusi pieteicēja uzklausīšanas pienākumu.

Administratīvā procesa likuma 62. panta pirmā daļa noteic, ka, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā dienests nodrošināja iespēju pieteicējam sniegt paskaidrojumu par ierosināto disciplinārlietu. Tiesas vērtējumā rīkojumā par disciplinārlietas ierosināšanu noteiktais termiņš paskaidrojumu sniegšanai ir atbilstošs un samērīgs. Kā izriet no Disciplināratbildības likuma 18. panta 4.[1] daļas, likumdevējs ar mērķi nodrošināt ātru un efektīvu disciplinārlietas izmeklēšanu paskaidrojumu sniegšanai ir paredzējis salīdzinoši īsu termiņu. Tā kā lēmums disciplinārlietā vispārīgā gadījumā ir jāpieņem mēneša laikā pēc lietas ierosināšanas (*Disciplināratbildības likuma 20. panta pirmā daļa*), tad arī termiņš paskaidrojuma sniegšanai ir samērojams ar termiņu, kādā ir jāpieņem gala lēmums.

Līdz ar to pieteicēja iebildumi pret noteikto termiņu paskaidrojuma sniegšanai ir nepamatoti.

[15] Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējs laika posmā no 2018. gada 19. septembra līdz 21. septembrim atradās Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcā. Kā norādīts Izrakstā no stacionārā pacienta medicīniskās kartes, pieteicējs stacionēts akūtā kārtā sakarā ar spiedošu diskomfortu krūtīs. No stacionāra izrakstīts apmierinošā vispārējā stāvoklī. Pieteicējam rekomendēts atrasties ģimenes ārsta uzraudzībā, sabalansēts uzturs, regulāra un mērena fiziskā aktivitāte (*lietas 1. sējuma 70. lapa*).

Lietas materiālos ir arī Izraksts no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes, kurā pieteicējam kā ārstnieciskie un darba režīma norādījumi ir norādīti medikamentu lietošana, mērena fiziskā aktivitāte bez fiziskām un emocionālām pārslodzēm un stresa situācijām, kas var provocēt stenokardijas lēkmes, kā arī veselības stāvokļa dēļ rekomendēts pārskatīt atbilstību darbam dienestā (*lietas 1. sējuma 67. lapa*).

Laika posmā no 2018. gada 5. novembra līdz 18. novembrim pieteicējs ārstējās Nacionālajā rehabilitācijas centrā „Vaivari", kā terapiju īstenojot dažādas nodarbības, masāžas, cirkulārās dušas, nūjojot, darbojoties trenažieru zālē un apmeklējot psihologu (*lietas 1. sējuma 71. lapa*).

Savukārt laika posmā no 2019. gada 21. janvāra līdz 24. janvārim pieteicējs ārstējās Jūrmalas slimnīcā, kur stacionēts ar sūdzībām par sliktu dūšu, diskomfortu epigastrijā un vemšanu. Izrakstā no slimības vēstures norādīts, ka pieteicēja vispārējais stāvoklis ir apmierinošs, terapiju var turpināt ambulatori un turpināt ārstēties ģimenes ārsta uzraudzībā (*lietas 1. sējuma 71. lapas reverss*).

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Klīnika Dzintari" izziņa liecina, ka pieteicējs no 2019. gada 18. februāra ārstējas dienas stacionārā. Kā paredzamais ārstēšanās ilgums ir norādīts 2019. gada 20. marts (*lietas 1. sējuma 72. lapas reverss*).

Izvērtējot minētos dokumentus par pieteicēja veselības stāvokli, tiesa piekrīt pārsūdzētajā lēmumā norādītajam, ka tie nenorāda uz pieteicēja nespēju sniegt paskaidrojumu disciplinārlietas izmeklēšanas laikā. Tiesa piekrīt ministrijai, ka vienīgi laika posms no 2018. gada 19. septembra līdz 21. septembrim varētu tikt atzīts par tādu, kad pieteicējs objektīvu iemeslu dēļ nevarēja iesniegt paskaidrojumu. Tomēr pārējā laikā arī tiesa nesaskata objektīvus šķēršļus, kas būtu lieguši pieteicējam izpildīt pienākumu sniegt paskaidrojumu. Ministrija arī pareizi norāda, ka laika posmā no 2018. gada 22. septembra līdz 4. novembrim un no 2018. gada 19. novembra līdz 2019. gada 20. janvārim pieteicējs neārstējās nevienā iestādē, līdz ar to nebija ierobežots sniegt paskaidrojumu. Tiesas vērtējumā arī laikā, ko pieteicējs pavadīja Nacionālajā rehabilitācijas centrā „Vaivari", īstenojot dažādas nodarbības, masāžas, cirkulārās dušas, nūjojot, darbojoties trenažieru zālē un apmeklējot psihologu, pieteicējs varēja sniegt paskaidrojumu.

Savukārt pieteicēja darbnespēja, kā to pareizi norāda dienests lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu, apliecina personas darbnespēju, nevis nespēju sniegt paskaidrojumu. Tiesa tāpat kā ministrija nekonstatē, ka pieteicējam būtu noteikts tāds ārstēšanās režīms, kas liegtu iespēju sniegt paskaidrojumu. Pat ja pieteicējs disciplinārlietas izmeklēšanas veicēja noteiktajā termiņā līdz 2018. gada 26. septembrim saskatīja šķēršļus sniegt paskaidrojumu, viņa rīcība, nesniedzot to līdz pat lēmuma par disciplinārsodu piemērošanu pieņemšanai, liecina, nevis par pieteicēja vēlmi tikt uzklausītam, bet gan par nodomu izvairīties no paskaidrojuma sniegšanas. Turklāt iestādes pamatoti ir ņēmušas vērā apstākli, ka pieteicēja 2018. gada 26. septembra iesniegums un 2018. gada 18. decembra iesniegums (*lietas 1. sējuma 121. lapa*) norāda uz pieteicēja spēju komunicēt ar dienestu. Arī pieteicēja ģimenes ārsta atzinums, no kura izriet, ka ar pieteicēju var veikt procesuālās darbības (pratināšanu) kriminālprocesā (*lietas pielikuma 202. lapa*), norāda uz to, ka arī disciplinārlietā pieteicējs bija spējīgs piedalīties, pilnībā īstenojot savas procesuālās tiesības un pienākumus.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicēja veselības stāvoklis viņam neliedza sniegt paskaidrojumu dienestam par pret viņu ierosināto disciplinārlietu.

[16] Savukārt, vērtējot pieteicēja norādīto apstākli, ka pieteicējs lūdza viņu nosūtīt uz ārpuskārtas veselības pārbaudi (*lietas 1. sējuma 121. lapa*), jo dienesta pienākumu izpilde kaitē viņa veselībai, tiesa secina, ka faktiski pieteicējs tādējādi vēlējās panākt atvaļināšanu no dienesta uz cita pamata.

Apstākļos, kad pret pieteicēju notiek izmeklēšana disciplinārlietā par tik rupju pārkāpumu kā izskatāmajā gadījumā, atvaļināšana saistībā ar dienestam neatbilstošu veselības stāvokli, tiesas vērtējumā ir nepieļaujama, un šāds pieteicēja lūgums acīmredzami norāda uz vēlmi izvairīties no disciplinārsoda.

Līdz ar to dienesta priekšnieks pamatoti pēc lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu pieņemšanas sniedza pieteicējam atbildi, noraidot minēto pieteicēja lūgumu.

[17] Turklāt gadījumā, kad personas uzklausīšana nav notikusi zemākā iestādē, apstrīdēšanas procesā tā var tikt īstenota augstākā iestādē.

Kā atzinis pats pieteicējs pieteikumā tiesai, apstrīdēšanas iesniegumā ir ietverti detalizēti pieteicēja paskaidrojumi. Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā ir analizēti pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā norādītie argumenti, līdz ar to pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā pieteicēja uzklausīšana ir veikta. Apstāklis, ka pieteicējs nepiekrīt ministrijas vērtējumam pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem un tas, ka ministrija nepiekrīt pieteicēja izvirzītajiem argumentiem, nenozīmē, ka pieteicējs nav uzklausīts.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējs pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā ir uzklausīts.

[18] Kā vēl vienu šķērsli disciplinārsoda piemērošanai pieteicējs norāda Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturtajā daļā noteikto. Pieteicējs argumentē, ka gan kriminālprocesā, gan disciplinārlietā ir vērtējamas vienas un tās pašas darbības – dienesta degvielas kartes izmantošana un ar to saistīto lietvedības prasību izpilde. Tāpēc pieteicēja ieskatā dienestam bija jāsagaida nolēmums krimināllietā un tikai tad jāizskata disciplinārlieta.

Tiesa nepiekrīt pieteicējam.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturtajai daļai, ja ir uzsākta amatpersonas kriminālvajāšana par to pašu nodarījumu, par kuru ir pamats ierosināt disciplinārlietu, to var ierosināt mēneša laikā pēc tam, kad saņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu vai stājies spēkā prokurora priekšraksts par sodu vai tiesas spriedums krimināllietā, ja kopš disciplinārpārkāpuma izdarīšanas nav pagājuši vairāk kā trīs gadi.

No minētās tiesību normas izriet, ka disciplinārlieta ir ierosināma pēc tam, kad saņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu vai stājies spēkā prokurora priekšraksts par sodu vai tiesas spriedums krimināllietā gadījumā, kad ir uzsākta amatpersonas kriminālvajāšana par to pašu nodarījumu, par kuru ir pamats ierosināt disciplinārlietu. Tātad, lai piemērotu minēto tiesību normu, ir jākonstatē, ka ir uzsākta amatpersonas kriminālvajāšana par to pašu

nodarījumu, par kuru ir pamats ierosināt disciplinārlietu.

Disciplinārlieta pret pieteicēju ierosināta 2018. gada 19. septembrī (*lietas 1. sējuma 111. lapa*), savukārt kriminālvajāšana uzsākta 2019. gada 4. janvārī (*lietas pielikuma 186. lapa*). Līdz ar to, kā to pareizi norāda ministrija, minētā tiesību norma izskatāmajā gadījumā nav piemērojama. Arī tiesa nesaskata Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturtās daļas pārkāpumu, jo nav saprotams, kā gan iestāde varēja minētajā tiesību normā ietverto regulējumu īstenot situācijā, kad disciplinārlieta pret pieteicēju bija ierosināta gandrīz četrus mēnešus pirms kriminālvajāšanas uzsākšanas.

Tiesas vērtējumā Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturtajā daļā nav iemiesota doma, ka disciplinārlietas izskatīšana nav pieļaujama, kamēr nav noslēdzies kriminālprocess, bet tās mērķis ir noteikt termiņu, kādā ierosināma disciplinārlieta gadījumā, ja kriminālvajāšanas laikā tiek konstatēts pamats disciplinārlietas ierosināšanai. Turklāt šī norma nav imperatīva, bet gan paredz iestādes rīcības brīvību tajā reglamentētajā jautājumā.

[19] Arī pieteicēja uzskats, ka disciplinārlieta nebija izskatāma, kamēr nav pieņemts nolēmums krimināllietā, ir nepamatots.

Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 3. panta trešo daļu amatpersonas saukšana pie disciplināratbildības neizslēdz tās civiltiesisko atbildību, administratīvo atbildību vai krimināatbildību.

Tādejādi disciplināratbildība un krimināatbildība ir atšķirīgi atbildības veidi, un amatpersonas rīcība var tikt vērtēta no dažādu atbildību piemērošanas viedokļa, kā tas ir arī izskatāmajā gadījumā. Proti, kā tas izriet no lietas materiāliem (*lietas pielikuma 247.-257. lapa*) un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas, kriminālprocesa Nr. 11860007318 ietvaros pieteicējam inkriminēta Krimināllikuma 180. panta pirmajā daļā un 327. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšana, proti, piesavināšanās nelielā apmērā, kā arī tas, ka pieteicējs, būdams valsts amatpersona, mantkārīgā nolūkā viltoja dokumentu un izsniedza viltotu dokumentu, apzinoties, ka dokuments ir viltots. Savukārt disciplināri pieteicējs ir sodīts par ētikas un uzvedības normu pārkāpšanu, t.i., rīcību, kas nav savienojama ar dienestu, un šādas rīcības negatīvu ietekmi uz iestādi (diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei).

Tātad krimināllietas un disciplinārlietas pamatā var būt vieni un tie paši faktiskie apstākļi, tomēr to juridiskā kvalifikācija šajās lietās ir atšķirīga. Ar vienām darbībām persona var būt izdarījusi gan noziedzīgu nodarījumu, gan arī disciplinārpārkāpumu, būdama dienesta amatpersona.

Tādējādi disciplinārsoda noteikšana ir saistīta tieši ar pieteicēja darbību savienojamību ar pieteicēja atrašanos dienestā. Disciplinārlietā un krimināllietā tiek noskaidroti divi dažādi pārkāpumu sastāvi, kā arī pieteicējs nav atvaļināts no dienesta, jo izdarījis noziedzīgu nodarījumu (salīdzinājumam *Augstākās tiesas 2014. gada 28. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-386/2014 (Nr. A420496712) 3.2. un 6. punkts*).

Iepriekš minēto apsvērumu dēļ tiesa nepiekrīt arī pieteicēja paustajam uzskatam, ka kriminālprocesā pierādīšanas līmenis ir ievērojami augstāks, tāpēc pareizāk ir sagaidīt nolēmumu krimināllietā un tikai tad izskatīt disciplinārlietu. Pierādīšanas līmenis nav atkarīgs no procesuālās kārtības, kuras ietvaros pierādīšana tiek īstenota. Gan kriminālprocesā, gan arī administratīvajā procesā pierādīšana ir veicama tādā līmenī, lai ar pieļaujamiem, attiecināmiem, ticamiem un pietiekošiem pierādījumiem pierādītu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošos apstākļus. Pieteicējs aplami uzskata, ka disciplinārsoda piemērošana nav pieļaujama, kamēr kriminālprocesā nav nodibināti nepieciešamie fakti un noskaidrota pieteicēja vaina viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā. Pieteicējs izskatāmās disciplinārlietas ietvaros nav saukts pie atbildības par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, bet gan par ētikas un uzvedības normu pārkāpšanu. Līdz ar to pieteicējs kļūdās, uzskatot, ka disciplinārsoda piemērošanā ir nepieciešams sagaidīt nolēmumu krimināllietā.

Minēto secinājumu nemaina arī pieteicēja norādītā judikatūras atziņa, ka kriminālprocesa ietvaros pieņemts lēmums var būt pierādīšanas līdzeklis administratīvajā procesā, jo minētā atziņa ir izteikta citā kontekstā, Augstākajai tiesai atzīstot, ka pieteicējas ļaunprātības priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību īstenošanas ietvaros vērtēšanā nozīme var būt arī kriminālprocesā ietilpstošajām ziņām, uz kuru pamata arī administratīvā tiesa var izdarīt secinājumu par kāda fakta esību vai neesību (*Augstākās tiesas 2012. gada 13. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-100/2012 (A42451608) 11. punkts*).

Izskatāmajā gadījumā administratīvā tiesa ir ieguvusi pret pieteicēju uzsāktā kriminālprocesa materiālus, tomēr tajos esošās ziņas tiesa izmantos izskatāmajā disciplinārlietā noskaidrojamo faktu esības vai neesības apstiprināšanai. Nedz iestādei, nedz arī administratīvajai tiesai nav saistošs vispārējās jurisdikcijas tiesas novērtējums krimināllietā esošajiem pierādījumiem, turklāt pierādīšanas priekšmets abos procesos ir atšķirīgs, līdz ar to nav pamata disciplinārsoda piemērošanā gaidīt nolēmumu krimināllietā, jo kriminālprocesuāla lēmuma spēkā esība automātiski nenozīmē, ka šādam lēmumam vai tajā konstatētajiem faktiem ir neapstrīdama pierādījuma spēks administratīvajā lietā (salīdzinājumam *Augstākās tiesas 2020. gada 30. marta rīcības sēdes lēmuma lieta Nr. SKA-925/202 (A420165419) 4. punkts*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmajai daļai tiesa patstāvīgi novērtē katras lietas pierādījumus atbilstoši likumā noteiktiem pierādījumu izvērtēšanas kritērijiem. Nevienam pierādījumam nav iepriekš noteikta spēka, izņemot šā likuma 153. pantā minētos gadījumus. Tomēr neapstrīdami kriminālprocesuāli lēmumi neietilpst to pierādījumu sarakstā, kuru gadījumā tiesa ir atbrīvota no pierādīšanas pienākuma.

Tātad arī pieteicēja minētais apstāklis, ka pret pieteicēju uzsāktais kriminālprocess daļā par degvielas pildīšanu kannā ir izbeigts, nenozīmē, ka pieteicējs nevar tikt saukts pie disciplināratbildības par šo nelikumīgo rīcību.

Turklāt pretēji pieteicēja norādēm tiesa nekonstatē, ka kriminālprocess pret pieteicēju daļā būtu izbeigts tāpēc, ka dienests būtu atzinis par pieļaujamu degvielas pildīšanu dienestam nepiederošajās kannās. Kā izriet no 2018. gada 15. novembra lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu daļā (*lietas pielikuma 166. lapa*) un dienesta paskaidrojumiem tiesas sēdē, dienesta rīcībā nebija informācijas par kannās ielietās degvielas daudzumu un tātad nodarītajiem zaudējumiem, līdz ar to dienestam kriminālprocesā nebija iespējams pieteikt radītā kaitējuma kompensāciju. Arī dienesta kriminālprocesa ietvaros sniegtajās liecībās tiesā (*lietas 2. sējuma 3. lapa, 2019. gada 11. oktobra tiesas sēde, 53. minūte*) dienests uzsvēra, ka degvielu dienestam nepiederošās kannās ir aizliegts pildīt, un kriminālprocess daļā tika izbeigts, nevis tādēļ, ka dienests būtu atzinis šādas rīcības pieļaujamību, bet gan tādēļ, ka nebija identificējams, cik daudz degvielas pieteicējs ielēja kannās.

Tā kā par Krimināllikuma 180. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu kriminālprocess atbilstoši Kriminālprocesa likuma 7. panta otrajai daļai veicams tad, ja ir saņemts personas, kurai nodarīts kaitējums, pieteikums, dienesta pieteikuma neesība par degvielas pildīšanu kannās izriet no apstākļa, ka dienestam nav zināms precīzs radīto zaudējumu apmērs, nevis norāda uz to, ka dienests šādu rīcību akceptē.

Savukārt dienestam radītā zaudējuma apmēram pieteicēja disciplinārlietā nav izšķirošas nozīmes. Iestādes diskreditēšana un uzticības mazināšana valsts pārvaldei Disciplināratbildības likuma 3. panta otrās daļas izpratnē tiek veikta jau ar pašu amatpersonas darbību. Tomēr tas, cik lieli zaudējumi šīs darbības rezultātā rodas iestādei, nemaina amatpersonas izdarītā disciplinārpārkāpuma kvalifikāciju, jo Disciplināratbildības likuma 3. panta otrajā daļā paredzētā disciplinārpārkāpuma sastāva objektīvā puse ir tieši amatpersonas darbība vai bezdarbība, nevis radītie zaudējumi.

Tiesas ieskatā radīto zaudējumu apmērs norāda uz to, cik kaitīga ir amatpersonas rīcība un varētu arī ietekmēt piemērojamo disciplinārsodu. Tomēr disciplinārlietās minētais jautājums ir atrisināts tādējādi, ka zaudējumu būtiskums ir noteikts kā atbildību pastiprinošs apstāklis, kā arī atbilstoši Disciplināratbildības likuma 15. panta pirmās daļas 3. punktam tiek ņemts vērā, nosakot disciplinārsodu.

Tātad pieteicēja norādītais arguments par kriminālprocesa izbeigšanu daļā ir noraidāms kā nepamatots.

[20] Apkopojot minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanā pieļautais procesuālais pārkāpums, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 48. pantā noteiktajai kārtībai neizlemjot pieteicēja lūgumu pagarināt paskaidrojuma sniegšanu, nav būtisks, jo nav ierobežojis pieteicēja tiesības tikt

uzklausītam un sniegt paskaidrojumu, un tam nav ietekmes uz gala lēmumu lietā. Citus procesuālos pārkāpumus pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā tiesa nekonstatē.

Tālāk tiesa pārbaudīs, vai iestāde pamatoti pieteicēja darbībās ir konstatējusi disciplinārpārkāpumu – dienesta vajadzībām piešķirtās degvielas kartes nelikumīgu izmantošanu, lai apmaksātu dienestam nepiederošajā transportlīdzeklī un kannās uzpildīto degvielu, kā arī degvielas kartes nodošanu citai personai degvielas uzpildīšanai viņas privātajā transportlīdzeklī.

[21] Dienesta gaitas likuma 6. pants noteic amatpersonas pienākumu ievērot Latvijas Republikas Satversmi, Latvijas Republikai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus (1. punkts); godprātīgi pildīt doto amatpersonas zvērestu (2. punkts); apzinīgi un godprātīgi pildīt amata pienākumus un augstāku amatpersonu rīkojumus (pavēles) (3. punkts); ievērot amatpersonām noteiktos ētikas principus (4. punkts).

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 3. panta otrajai daļai par disciplinārpārkāpumu atzīstama amatpersonas darbība vai bezdarbība, kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, bet kas diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

Lai noskaidrotu, vai pieteicējs pamatoti saukts pie disciplināratbildības par minētajā tiesību normā paredzētā disciplinārpārkāpuma izdarīšanu, tiesai jāpārbauda, vai lietā esošo pierādījumu kopums ir pietiekams, lai pamatotu iestādes secinājumu par to, ka pieteicējs veicis darbību, kas diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

[22] Izmeklējot disciplinārlietu, konstatēts, ka pieteicējs nelikumīgi izmantoja dienesta degvielas karti, kas izpaudās šādi:

1) 2017. gada 28. decembrī Brīvības bulvārī 1, Jelgavā pieteicējs ielēja 39,34 litrus dīzeļdegvielas 38,16 *euro* vērtībā dienestam nepiederošā transportlīdzekļa *Audi A4* degvielas tvertnē;

2) 2018. gada 15. februārī Valdeķu ielā 35, Rīgā pieteicējs papildus dienesta transportlīdzekļa degvielas tvertnes uzpildei ielēja dīzeļdegvielu ne mazāk kā piecu litru tilpuma kannā;

3) 2018. gada 8. martā Brīvības bulvārī 1, Jelgavā pieteicējs papildus dienesta transportlīdzekļa degvielas tvertnes uzpildei ielēja dīzeļdegvielu ne mazāk kā piecu litru tilpuma kannā;

4) 2018. gada 13. martā Brīvības bulvārī 1, Jelgavā/pers. C/ ielēja 37,36 litrus dīzeļdegvielas 41,02 *euro* vērtībā sev piederošā transportlīdzekļa *Audi A4* degvielas tvertnē;

5) 2018. gada 24. martā Dubultu prospektā 42a, Jūrmalā pieteicējs ielēja 28,70 litrus dīzeļdegvielas 29,30 *euro* vērtībā dienestam nepiederošā transportlīdzekļa *Audi A4* degvielas tvertnē;

6) 2018. gada 13. aprīlī Valdeķu ielā 35, Rīgā pieteicējs ielēja 40,42 litrus dīzeļdegvielas 43,49 *euro* vērtībā dienestam nepiederošā transportlīdzekļa *Audi A4* degvielas tvertnē.

Kā izriet no lietas materiāliem, dienestam iesniegtajās ceļa zīmēs (*lietas pielikuma 86.-95. lapa*) pieteicējs norādīja, ka ar degvielu tika uzpildīts dienesta transportlīdzeklis, savukārt atbilstoši dienesta paskaidrojumiem un vecākā autovadītāja sniegtajai informācijai (*lietas 1. sējuma 211. lapa*) dienests nebija informēts, ka pieteicējs ar degvielu uzpilda arī savu kannu.

Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, proti, par to, ka pieteicējs attiecīgajos datumos uzpildīja ar degvielu dienestam nepiederošu transportlīdzekli un kannu, kā arī nodeva degvielas karti /pers. C/, lai viņa uzpildītu ar degvielu savu privāto transportlīdzekli. Tāpēc tiesa padziļināti neanalizēs un neuzskaitīs lietā esošos pierādījumus, kas minēto apliecina.

Kaut arī pieteicējs neiebilst iestādes konstatētajiem apstākļiem, kādos dienesta degvielas karte izmantota, pieteicējs nepiekrīt iestādes vērtējumam, kā kvalificēta viņa rīcība. Proti, procesa dalībnieki nav vienisprātis jautājumā par to, kā juridiski novērtējami lietā konstatētie apstākļi.

Pieteicējs uzskata, ka nav pieļāvis pārkāpumus dienesta degvielas kartes izmantošanā. Pieteicēja vērtējumā ir pieļaujams izmantot dienesta degvielas karti, lai uzpildītu ar degvielu privāto transportlīdzekli un privāto kannu, kā arī pieteicējs nesaskata pārkāpumu sev piešķirtās degvielas kartes nodošanā citai personai, lai viņa ar degvielu uzpildītu savu privāto transportlīdzekli. Kā pamatu šādam viedoklim pieteicējs izvirza dažādus argumentus, kurus tālāk tiesa secīgi izvērtēs, tomēr centrālais pieteicēja pozīciju pamatojošais arguments ir tas, ka visa ar dienesta degvielas karti iegādātā degviela, neatkarīgi no transportlīdzekļa vai kannas, kurā tā ielieta, un personas, kas šo degvielu ielēja, ir izmantota dienesta funkciju izpildei. Degvielas ieliešanai privātajā transportlīdzeklī pieteicējs izvirza versiju, ka tādējādi kompensējis par saviem līdzekļiem ielieto degvielu dienesta transportlīdzeklī.

Iestādes pieteicējam nepiekrīt, argumentējot, ka dienesta degvielas karte nav izmantojama, lai uzpildītu ar degvielu privāto transportlīdzekli un privāto kannu, bet ceļa zīmēs norādot, ka ir uzpildīts dienesta transportlīdzeklis. Arī dienesta degvielas kartes nodošana citai personai nav pieļaujama.

[23] No 2013. gada līdz 2018. gada 26. februārim, kad stājās spēkā 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi, dienesta transportlīdzekļu ekspluatācijas kārtību noteica dienesta 2013. gada 3. janvāra iekšējie noteikumi Nr. 22-1.12/2 „Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta transportlīdzekļu, kuģošanas līdzekļu un ugunsdzēsības un glābšanas aprīkojuma ar iekšdedzes dzinējiem ekspluatācijas noteikumi" (turpmāk – 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi).

Pieteicēja tiesas sēdē izvirzītais arguments, ka 2017. gada 28. decembrī un 2018. gada 15. februārī, kad konstatēta nelikumīga dienesta degvielas kartes izmantošana no pieteicēja puses, vēl nebija spēkā 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi, ir pamatots. Tāpēc pieteicēja rīcība 2017. gada 28. decembrī u n 2018. gada 15. februārī bija vērtējama atbilstoši 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumiem, nevis 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumiem.

Iestādes pieteicēja rīcībā visos gadījumos, kad konstatēta nelikumīga degvielas kartes izmantošana, ir saskatījušas 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 18. punkta pārkāpumu. Tas noteic, ka pēc degvielas kartes izmantošanas vai līdz mēneša pēdējam datumam, atbildīgais nodarbinātais nodod informāciju (kases čekus) par degvielas uzpildi vecākajam autovadītājam, kurš veic nepieciešamos ierakstus Degvielas izlietojuma uzskaites žurnālā (8. pielikums).

Līdzīga satura regulējumu paredz arī 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 15. un 16. punkts.

Tiesa atzīst, ka attiecībā uz 2017. gada 28. decembrī u n 2018. gada 15. februārī konstatētajiem gadījumiem iestādēm bija jāatsaucas uz 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos ietverto regulējumu. Tomēr, tā kā 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos un 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos ir ietverts identisks regulējums, tiesa nesaskata nekādu šīs iestādes kļūdas ietekmi uz gala lēmumu. Turklāt, kā redzams no pārsūdzētā lēmuma, 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 18. punkts nav vienīgā tiesību norma, kura pārkāpta 2017. gada 28. decembrī, ielejot dienesta degvielu privātā transportlīdzeklī, un 2018. gada 15. februārī, ielejot dienesta degvielu privātā kannā.

[24] No 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 6.1. un 6.5. apakšpunkta, un 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 7.1. un 7.5. apakšpunkta izriet, ka par dienesta transportlīdzekli atbildīgajai amatpersonai par katru izbraukumu ar

dienesta transportlīdzekli jāinformē, bet par visiem izbraukumiem jāveic ieraksti transportlīdzekļa maršruta lapā vai ceļa zīmē.

Atbilstoši 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 12. punktam un 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 14. punktam iestāde nodrošina transportlīdzekli ar degvielu, kuras iepildīšanu veic ar speciālām degvielas kartēm.

Kā to noteic 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 15. punkts un 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 17. punkts, amatpersona, kurai ir tiesības vadīt konkrētu transportlīdzekli, veic transportlīdzekļa uzpildi ar ekspluatācijai noteikto degvielu.

Minētais regulējums tiesas vērtējumā skaidri paredz to, ka dienesta transportlīdzekļi ir paredzēti dienesta pienākumu pildīšanai, un tie ir uzpildāmi ar degvielu, izmantojot dienesta degvielas kartes. Dienesta degvielas kartes nav atļauts izmantot, lai uzpildītu ar degvielu dienestam nepiederošus (privātus) transportlīdzekļus vai kannas.

Tiesa neredz no normatīvā regulējuma izrietošu pamatu pieteicēja idejai izmantot dienesta degvielas karti, lai uzpildītu ar degvielu privātu transportlīdzekli, privātu kannu vai citas tilpnes. Pieteicējs arī nedrīkstēja nodot degvielas karti citai personai, lai tā uzpilda savu privāto transportlīdzekli, jo, kā minēts iepriekš, 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi paredz, ka degvielas karte ir izmantojama degvielas uzpildīšanai dienesta transportlīdzeklī, un to veic par transportlīdzekli atbildīgā amatpersona (17. punkts). Tāpēc nav nozīmes pieteicēja norādītajam apstāklim, ka degvielas karte tika nodota dienesta amatpersonai, jo, pirmkārt, ar dienesta degvielas karti ir tiesīga rīkoties tikai tā amatpersona, kurai degvielas karte ir piešķirta, un, otrkārt, degvielas kartes nodošana citai personai izskatāmajā gadījumā rezolutējās minētās personas piederošā transportlīdzekļa uzpildīšanā ar degvielu. Tas ir prettiesiski.

Tiesa piekrīt iestādēm, ka normatīvie akti neparedz dienesta degvielas kartes izmantošanu, lai uzpildītu ar degvielu privāto transportlīdzekli apstākļos, kad amatpersonai ir piešķirts dienesta transportlīdzeklis un nepastāv nekādi šķēršļi tā izmantošanai. Līdz ar to jautājumam par to, kādām vajadzībām ir izmantota privātajā transportlīdzeklī ielietā degviela, nav nozīmes. Šā iemesla dēļ lietā nav izšķirošas nozīmes arī apstāklim, vai pieteicējs pēc privātā transportlīdzekļa uzpildīšanas ar dienesta degvielu devās pildīt amata pienākumus. Pretēji pieteicēja norādītajam ministrijai nebija jāpārbauda, kur devās pieteicējs pēc privātā transportlīdzekļa uzpildīšanas ar dienesta degvielu.

Līdzīgi ir arī attiecībā uz privātajām kannām. Normatīvie akti nepieļauj dienesta degvielas kartes izmantošanu, lai lietu degvielu dienestam nepiederošās kannās. Tātad tas nav atļauts, un nav arī nozīmes, kādu vajadzību īstenošanai pieteicējs izmantoja kannās ielieto degvielu.

Kā tiesas sēdē paskaidroja dienesta pārstāvis, dienestā visām kannām ir inventāra numuri, un tās ir paredzētas tāda aprīkojuma uzpildei ar degvielu, ko nav iespējams nogādāt degvielas uzpildes stacijā. Nevienā dienesta transportlīdzeklī, kā paskaidroja dienesta pārstāvis, nav kannas, kas būtu paredzētas, piemēram, gadījumiem, kad transportlīdzeklim pietrūkst degvielas.

Pieteicējs tiesas sēdē atzina, ka ar degvielu uzpildījis dienestam nepiederošu (privātu) kannu, uzskatot to par transportlīdzekļa bākas papildinājumu.

Šāds pieteicēja uzskats ir aplams. Dienesta iekšējos normatīvajos aktos nav paredzēta šādu kannu esība. 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos jautājums par degvielas uzpildi kannās vispār nebija regulēts. Savukārt 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos ir ietverts regulējums attiecībā uz degvielas uzpildi dienesta kannās, kuras pēc tam izmantojamas, lai uzpildītu ar degvielu dienesta aprīkojumu, kuru nav iespējams nogādāt degvielas uzpildes stacijā.

Līdz ar to pieteicēja iniciatīva privātu kannu ieviešanā un to uzpildīšanā ar dienesta degvielas karti nav atbilstoša normatīvajiem aktiem. Turklāt neapstiprinās pieteicēja apgalvojums, ka vecākais autovadītājs bija informēts par šādu pieteicēja rīcību (*lietas 1. sējuma 211. lapa*). Arī nevienu gadījumu, kad pieteicējam būtu pietrūkusi dienesta transportlīdzekļa bākā ielietā degviela dienesta pienākumu izpildes laikā un būtu bijis jāizmanto privātajā kannā ielietā degviela, pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē nevarēja identificēt.

Ar lietas materiāliem arī neapstiprinās pieteicēja norādītais, ka dienesta kriminālprocesā sniegtās liecības ir pretrunā dienesta pozīcijai disciplinārlietā. Pieteicējs norāda, ka no kriminālprocesā sniegtajām dienesta liecībām izriet, ka dienests akceptē pieteicēja rīcību dienesta degvielas kartes izmantošanā.

Pretēji minētajam tiesa nekonstatē, ka dienesta pozīcija kriminālprocesā un disciplinārlietā būtu atšķirīga. Kā redzams no dienesta kā cietušā nopratināšanas protokoliem, arī kriminālprocesā dienests pieteicēja rīcību uzskata par prettiesisku (*lietas pielikuma 99.-100. lapa un 165. lapa*).

Atšķirīgu dienesta pozīciju tiesa nekonstatē, arī noklausoties dienesta kriminālprocesa ietvaros sniegtās liecības tiesā (*lietas 2. sējuma 3. lapa, 2019. gada 11. oktobra tiesas sēde*). Nedz minētās tiesas sēdes 50-52. minūtē, nedz arī 98. minūtē dienests pretēji pieteicēja norādītajam neatzīst par pieļaujamu pieteicēja rīcību. Dienesta pārstāvja norādītais, ka pieteicējam, lai nodrošinātu savu pienākumu izpildi, bija pieļaujams doties arī privātajās vajadzībās, nekādā veidā nenorāda uz to, ka dienests akceptē pieteicēja rīcību vai dienesta transportlīdzekļa izmantošanu privātajām vajadzībām. Šādi dienests izteicās, atbildot uz pieteicēja aizstāvja jautājumu, vai pieteicējs „*saprātīgās robežās*", lai nodrošinātu dienesta pienākumu izpildi, varēja doties ar dienesta transportlīdzekli arī privātajās vajadzības.

Tomēr šī dienesta atbilde kriminālprocesā ne tikai nenorāda uz pieteicēja rīcības pieļaujamību, bet arī nav attiecināma uz šajā lietā izskatāmajiem strīdus jautājumiem, jo pieteicējam netiek inkriminēta neatbilstoša dienesta pienākumu izpilde vai dienesta transportlīdzekļa izmantošana privātajām vajadzībām, bet gan dienesta degvielas kartes nelikumīga izmantošana.

[25] Pieteicēja norādītais, ka 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi neaizliedz uzpildīt ar degvielu privātus transportlīdzekļus un tādēļ tas ir pieļaujams, ir pretējs publiskajās tiesībās pastāvošajam principam, ka ir atļauts tikai tas, kas ir noteikts ar tiesību normu, nevis viss, kas nav aizliegts. Noteikumi nepieļauj dienesta degvielas kartes izmantošanu tādā veidā, kā to darīja pieteicējs, un tas nekādā gadījumā nav uzskatāms par maznozīmīgu tehnisku nepilnību, kā to norāda pieteicējs.

Tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka viņš ir rīkojies atbilstoši 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 18. punktā noteiktajam. Minētā tiesību norma paredz kases čekus par degvielas uzpildi dienesta transportlīdzeklī nodot vecākajam autovadītājam. Līdzīgs regulējums ir ietverts 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumu 15. punktā. Pretēji minētajam pieteicēja nodotie čeki neapliecina degvielas uzpildi dienesta transportlīdzeklī.

[26] Pieteicēja paustais viedoklis, ka 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi, iespējams, ir nepilnīgi, jo tajos nav regulēts jautājums, kā rīkoties piemēram, situācijā, kad notikuma vietas tuvumā nav degvielas uzpildes stacijas, kurā var izmantot dienesta degvielas karti, vai, kad ir pārsniegts noteiktais mēneša nobraukuma limits, ir atstājams bez ievērības.

Tā kā tiesas kompetencē ietilpst konkrēta publiski tiesiska strīda izšķiršana prasījuma ietvaros (*Administratīvā procesa likuma 103. panta pirmā daļa un 107. panta ceturtā daļa*), tiesa neatbildēs pieteicējas apsvērumiem par to, ka 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi, iespējams, ir nepilnīgi. Tiesai nav šīs lietas izskatīšanas ietvaros jāaplūko uz šo lietu tieši neattiecināmās pieteicēja norādītās iespējamās nepilnības iestādes iekšējā regulējumā attiecībā uz dienesta transportlīdzekļu ekspluatāciju. Turklāt pieteicēja gadījumā nav runa par to, ka notikuma vietas tuvumā nebija degvielas uzpildes stacijas, kurā varētu izmantot dienesta degvielas karti, līdz ar to tiesa nesaskata pamatu pievērsties šim

jautājumam.

Arī apstāklis, ka 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumos nav regulēts jautājums, kā rīkoties situācijā, kad transportlīdzeklim noteiktais nobraukuma limits nav pietiekams, lai izpildītu dienesta pienākumus, neattaisno dienesta degvielas liešanu privātajā transportlīdzeklī, ja to normatīvie akti nepieļauj.

Pieteicējs pareizi norāda, ka tas, kā viņš rīkojās degvielas kartes izmantošanā, nav regulēts iestādes iekšējos normatīvajos aktos. Tomēr pieteicējs kļūdās, uzskatot, ka tādējādi šāda rīcība ir pieļaujama vai ka normatīvais regulējums ir nepilnīgs. Šāda rīcība nav pieļaujama. Dienesta degvielas kartes izmantošanas kārtība ir skaidri noteikta normatīvajos akts, un pieteicējs to acīmredzami pārkāpa.

Līdz ar to ministrija pamatoti pieteicēja rīcību, izmantojot dienesta degvielas karti, lai uzpildītu ar degvielu privātu transportlīdzekli (tostarp nododot to citai personai, lai tā uzpilda savu privāto transportlīdzekli) un kannu, atzina par neatbilstošu normatīvajiem aktiem (nelikumīgu).

[27] Tiesas sēdē pieteicējs nāca klajā ar pārmetumu ministrijai, ka tā nav pārbaudījusi, vai pieteicējs vispār ir iepazīstināts ar 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumiem.

Ņemot vērā to, ka pieteicējs šo acīmredzami absurdo argumentu izvirzīja tiesas sēdē (par to apstrīdēšanas iesniegumā nekas nav minēts), tiesa neredz iemeslu, kādēļ ministrijai uz to būtu bijis jāreaģē pārsūdzētajā lēmumā. Tiesa arī nesaskata ne mazāko iemeslu ministrijas šaubām par to, vai pieteicējam ir zināma dienesta degvielas kartes izmantošanas kārtība.

Pārbaudot, vai pieteicējs ir iepazīstināts ar 2018. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumiem, tiesa lūdza dienestam iesniegt atbilstošus pierādījumus. No dienesta saņemtās informācijas (*lietas 1. sējuma 205. lapa*) izriet, ka pieteicējam tie bija zināmi. Tiesai nav šaubu, ka pieteicējam dienesta degvielas kartes izmantošanas kārtība bija zināma arī 2013. gada Transportlīdzekļu un aprīkojuma noteikumu spēkā esības laikā.

Kā pieteicējs liecināja kriminālprocesā, no iekšējiem normatīvajiem aktiem pieteicējs zina, ka dienesta degvielas karti nav tiesīgs nevienam nodot, kā arī nedrīkst izmantot, lai uzpildītu degvielu transportlīdzekļos, kas nepieder dienestam (*lietas pielikuma 27. lapas reverss*).

Minētais norāda arī uz to, ka pieteicējs atbilstoši Disciplināratbildības 7. panta otrajai daļai disciplinārpārkāpumu izdarīja ar nodomu (tīši), jo pieteicējam bija jāapzinās savas rīcības prettiesiskais raksturs un jāparedz iespējamās kaitīgās sekas.

Līdz ar to pieteicēja atrunāšanās par dienestā noteiktās degvielas kartes izmantošanas kārtības nezināšanu ir noraidāma kā acīmredzami nepamatota.

[28] Kā attaisnojumu savai rīcībai pieteicējs izvirza versiju, ka dienesta degvielas karti dienestam nepiederoša transportlīdzekļa uzpildīšanai ar degvielu pieteicējs izmantoja tādēļ, ka iepriekš par saviem līdzekļiem bija uzpildījis dienesta transportlīdzekli, ar kuru veica dienesta pienākumus. Tādējādi pieteicējs kompensēja par saviem līdzekļiem dienesta transportlīdzeklī ielieto degvielu. Apstrīdēšanas iesniegumā un tiesas sēdē pieteicējs pauda nostāju, ka šādi rīkojās tādēļ, lai dienesta noteikto transportlīdzekļu nobraukuma limitu dēļ taupītu nobrauktos kilometrus savam dienesta transportlīdzeklim.

Šī pieteicēja paustā pieeja dienesta transportlīdzekļa un dienesta degvielas kartes izmantošanā tiesas vērtējumā neiztur kritiku, ir nepieļaujama un acīmredzami liecina par pieteicēja vēlmi izvairīties no disciplinārsoda.

Pirmkārt, normatīvie akti, kā jau minēts, šādu pieteicēja rīcības modeli nepieļauj.

Otrkārt, nav saskatāma nepieciešamība pieteicējam dienesta pienākumu izpildei izmantot privāto transportlīdzekli apstākļos, kad pieteicējam bija piešķirts dienesta transportlīdzeklis, ar kuru pildīt dienesta pienākumus.

Tiesa pieteicēja versijai taupīt dienesta transportlīdzekļa nobrauktos kilometrus nepiešķir ticamību.

Kā izriet no lietas materiāliem, ar šo versiju pieteicējs disciplinārlietā nāca klajā 2019. gada 22. februāra apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 63. lapa un 64. lapas reverss*), bet krimināllietā – 2019. gada 17. februārī, kad pirmstiesas kriminālprocesa kriminālvajāšanas stadijā pieteicējs pratināts apsūdzētā statusā (*lietas pielikuma 211. lapas reverss*). Kaut arī kriminālprocesa ietvaros pieteicējs pratināts arī 2018. gada 17. septembrī aizturētā un aizdomās turētā statusā (*lietas pielikuma 27.-30. un 33. lapa*) un 2019. gada 5. februārī apsūdzētā statusā (*lietas pielikuma 193. lapa*) pieteicējs argumentu par nepieciešamību taupīt dienesta transportlīdzekļa nobrauktos kilometrus, kas, kā izriet no pieteicēja pozīcijas disciplinārlietā, ir viens no centrālajiem argumentiem, nebija pat pieminējis.

Šim argumentam tiesa nepiešķir ticamību arī tā iemesla dēļ, ka pieteicēja pārstāvis 2019. gada 28. novembra tiesas sēdē apgalvoja, ka pieteicējs ir vērsies pie dienesta vadības jautājumā par noteikto nobraukuma limitu palielināšanu sev piešķirtajam dienesta transportlīdzeklim. Tomēr, kā izriet no dienesta tiesai sniegtās informācijas, dienestā nav atrodams neviens pieteicēja iesniegums par nobraukuma normu palielināšanu dienesta transportlīdzekļiem (*lietas 1. sējuma 203. lapa*).

Procesa dalībnieka paskaidrojumi pierādījumu vērtību iegūst tikai tad, ja atbilst un saskan ar citiem pierādījumiem lietā. Līdz ar to, lai piešķirtu ticamību procesa dalībnieku paskaidrojumiem, tiem atbilstoši Administratīvā procesa likuma 161. panta pirmajai daļai ir jāapstiprinās ar citiem pierādījumiem. Tāpēc tiesa aicināja pieteicēju iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka pieteicējs ir risinājis dienestā jautājumu par nobraukuma normu palielināšanu. Pieteicējs šādus pierādījumus neiesniedza, nākamajā tiesas sēdē – 2020. gada 14. februārī – apgalvojot, ka to darījis mutiski, jo augstākās dienesta amatpersonas šāda veida jautājumus nerisina rakstiski.

Tiesa netic pieteicējam, bet arguments, ka augstākās dienesta amatpersonas šāda veida jautājumus risina tikai mutiski ir nepamatots. Pat ja pieteicējs nobraukuma normu palielināšanu nespēja panākt, mutiski vēršoties pie dienesta vadības, būtu loģiski sagaidāms, ka pieteicējs šo jautājumu būtu risinājis citādi, nevis izmantotu kā aizbildinājumu dienesta degvielas kartes nelikumīgā izmantošanā.

Turklāt tiesa arī lūdza dienestu sniegt informāciju par pieteicēja dienesta transportlīdzekļa faktisko nobraukumu no 2016. gada 3. oktobra, kad tas pieteicējam piešķirts dienesta pienākumu izpildei (*lietas 1. sējuma 131. lapa*), līdz 2018. gada 14. aprīlim (*lietas 1. sējuma 158. lapas reverss*).

No dienesta tiesai sniegtās informācijas par pieteicēja dienesta transportlīdzekļa faktisko nobraukumu (*lietas 1. sējuma 206.-208. lapa*) ir redzams, ka pieteicēja transportlīdzeklim nemaz nebija nepieciešams palielināt nobraukuma normas, jo pieteicējs tās nepārsniedza (*lietas 1. sējuma 130. lapa*). Pieteicēja pārstāvja arguments, ka pieteicēja dienesta transportlīdzekļa faktiskais nobraukums bija gandrīz tāds pats, kā tam dienesta noteiktās nobraukuma normas, nenorāda uz nepieciešamību palielināt nobraukuma normas, bet gan uz to, ka tās bija noteiktas atbilstoši tam, lai pieteicējas varētu izpildīt savus dienesta pienākumus. Savukārt pieteicēja pārstāvja arguments, ka faktiskais pieteicēja dienesta transportlīdzekļa nobraukums bija atbilstošs dienesta noteiktajām nobraukuma normām, jo pieteicējam, attiecīgi izmantojot dienesta degvielas karti un privāto transportlīdzekli, bija izdevies ietaupīt dienesta transportlīdzekļa nobrauktos kilometrus, tiesas ieskatā varētu norādīt vien uz to, ka pieteicējs degvielas karti nelikumīgi izmantoja ne tikai šajā lietā konstatētajos gadījumos, nevis attaisno pieteicēja prettiesisko rīcību.

Tiesa neizslēdz, ka noteiktos gadījumos var rasties nepieciešamība nobraukt vairāk kilometrus, nekā to paredz konkrētajam transportlīdzeklim noteiktās nobraukuma normas. Tomēr pieteicēja rīcības modelis, lai risinātu šādu situāciju, ir neakceptējams.

Kā dienests paskaidroja tiesas sēdē, šis jautājums dienestā tiek risināts vai nu palielinot nobraukuma normas, ja tas konkrētajam transportlīdzeklim ir iespējams, vai arī piešķirot citu transportlīdzekli dienesta pienākumu izpildei. Minēto dienesta praksi apliecina arī dienesta tiesai iesniegtie dienesta amatpersonu iesniegumi ar lūgumu palielināt gada maksimālās nobraukuma normas un dienesta vadītāja attiecīgs rīkojums (*lietas 1. sējuma 212.-*

220. lapa). Tomēr pieteicējs ne reizi nav vērsies pie dienesta vadītāja, lūdzot palielināt maksimāli noteiktās nobraukuma normas sev piešķirtajam transportlīdzeklim.

Savukārt pieteicēja norādītajam apstāklim, ka pieteicējs ir ierosinājis samazināt degvielas patēriņa normas atsevišķiem dienesta transportlīdzekļiem, nav pilnīgi nekādas nozīmes šajā lietā, jo par degvielas patēriņa normām šajā lietā nav strīda.

Treškārt, pieteicēja pozīcija, kādēļ dienesta degvielas karte tika izmantota, lai uzpildītu privāto transportlīdzekli, ir pretrunīga. Proti, pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā un pieteikumā tiesai, kā arī tiesas sēdē apgalvoja, ka tādējādi rīkojies, lai nepārsniegtu dienesta transportlīdzeklim noteiktās nobraukuma normas. Tomēr vienlaikus krimināllietā pieteicējs sākotnēji norādīja, ka privātais transportlīdzeklis, izmantojot dienesta degvielas karti, uzpildīts ar degvielu, jo iepriekš pieteicējs par saviem līdzekļiem bija uzpildījis dienesta transportlīdzekli tā iemesla dēļ, ka bija aizmirsis dienesta degvielas karti (*lietas pielikuma 28. lapa*).

Ja reiz pieteicējs bija aizmirsis dienesta degvielas karti un tāpēc par saviem līdzekļiem uzpildījis dienesta transportlīdzekli, tad loģiski no pieteicēja būtu sagaidāms iesniegums dienesta vadītājam atlīdzināt savus naudas līdzekļus. Arī šāda rīcība, kā norādīja dienesta pārstāvis tiesas sēdē, iestādē tiek akceptēta.

Šāda pretrunīga pieteicēja nostāja pārējo tiesas secinājumu gaismā ir pamats tiesai pieteicēja izvirzītās versijas dienesta degvielas kartes izmantošanā atzīt par izdomājumiem nolūkā izvairīties no disciplinārsoda.

Turklāt šajā sakarā bez ievērības nav atstājams nedz pieteicēja augstais amats dienestā, nedz arī ilgais darba stāžs. Ministrija pareizi norāda, ka pieteicējam bija jābūt zināmai šo jautājumu risināšanas kārtībai dienestā un jāapzinās savas rīcības prettiesiskums.

[29] Atbildot uz pieteicēja argumentiem par dienesta priekšnieka vietnieka un dienesta Operatīvās vadības pārvaldes priekšnieka amata specifiku, tiesa norāda, ka nav apšaubāms šo amatu nozīmīgums un būtiskā loma dienesta funkciju izpildē, kā arī šiem amatiem tik svarīgā spēja ātri reaģēt un savlaicīgi ierasties notikuma vietā. Tomēr arī šie argumenti nevar tikt izmantoti, lai uzskatītu par pieļaujamu dienesta transportlīdzekļa izmantošanu privātajām vajadzībām vai dienesta degvielas kartes izmantošanu pretēji normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

Tā kā lietā nav strīda par dienesta transportlīdzekļa izmantošanu, tiesa neatbildēs uz pieteicēja pārstāvja jautājumiem, vai pieteicējs ar dienesta transportlīdzekli drīkst braukt ciemos vai uz veikalu. Šajā sakarā ir jāpatur prātā, ka atbilstoši Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 5.^{2} panta otrajai un trešajai daļai dienesta transportlīdzeklis ir izmantojams tikai dienesta funkciju izpildei. Minēto secinājumu nemaina arī apstāklis, ka pieteicējam piešķirtā dienesta transportlīdzekļa stāvvieta bija noteikta pieteicēja dzīvesvietā, jo šādas kārtības mērķis neapšaubāmi ir sekmīga dienesta pienākumu izpilde, nevis pieteicēja privāto vajadzību apmierināšana. Pieteicēja pārstāvja tiesas sēdē minētie piemēri neiespējamībai novilkt robežu starp pieteicēja dienesta pienākumu izpildi un privāto vajadzību īstenošanu norāda uz formālu un neracionālu pieeju šim jautājumam.

Līdz ar to tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka ministrija nav iedziļinājusies pieteicēja dienesta pienākumu specifikā.

[30] Dienesta gaitas likuma 6. pants noteic amatpersonas vispārīgos pienākumus, tostarp ievērot Latvijas Republikas Satversmi, Latvijas Republikai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus (*1. punkts*) un ievērot amatpersonām noteiktos ētikas principus (*4. punkts*).

Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 37. pants noteic dienesta amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi pienākumus, tostarp pildīt savas funkcijas saskaņā ar likumiem, reglamentiem, citiem normatīvajiem aktiem, kā arī priekšnieku rīkojumiem (*1. punkts*).

Atbilstoši Darba kārtības noteikumu 23.1. apakšpunktam dienestā nodarbinātajiem ir pienākums ievērot šajos iekšējos noteikumos un citos normatīvajos aktos un rīkojumos noteiktās prasības.

Savukārt Ētikas kodekss paredz, ka dienesta amatpersona amata pienākumus pilda ievērojot taisnīgumu, personu vienlīdzību, neizrādot labvēlību vai nepamatotas privilēģijas un neizmantojot ieņemamā amata priekšrocības savās interesēs (*3.1.2. apakšpunkts*), nepieļauj prettiesiskas rīcības slēpšanu, noklusēšanu vai atbalstīšanu (*3.2. apakšpunkts*), amatpersona ar savu uzvedību un rīcību veicina sabiedrības uzticēšanos iestādei (*4.4. apakšpunkts*) un amatpersonai ir pienākums ievērot vispārpieņemtās uzvedības normas gan darba laikā, gan ārpus darba laika (*8.1. apakšpunkts*).

Tātad, ja dienesta amatpersonas rīcība, kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei, tā ir saucama pie disciplināratbildības likumā noteiktajā kārtībā. Jautājums par pieteicēja disciplināratbildību par rīcību, kas nav saistīta ar dienesta pienākumu pildīšanu, bet saistīta ar amatpersonai noteiktajām uzvedības normām ārpus darba laika, ir aplūkojams, ievērojot amatpersonai noteikto pienākumu ievērot vispārpieņemtās uzvedības normas – kādu rīcību un attieksmi sabiedrības locekļiem ir tiesības sagaidīt no dienesta amatpersonām, tām pildot dienesta pienākumus, kā arī ārpus darba laika. Šāda rīcība ir definēta Ētikas kodeksa 3.1.2., 3.2., 4.4. un 8.1. apakšpunktā, kas aizliedz izmantot ieņemamā amata priekšrocības savās interesēs, kā arī noteic pienākumu nepieļaut prettiesiskas rīcības slēpšanu, noklusēšanu vai atbalstīšanu, un ar savu uzvedību un rīcību veicināt sabiedrības uzticēšanos iestādei.

Judikatūrā atzīts, ka ētika jebkurā profesionālajā nozarē ir nozīmīga sfēra, kuras ievērošana vai neievērošana atklāj personas izpratni par fundamentālām attiecīgajā profesijā valdošām vērtībām. Ārējās un iekšējās tiesību normās ietvertie profesionālie standarti ir ētikas minimums, kam, pat strikti sekojot, nevar tikt izslēgta absolūti nepieņemama rīcība no ētikas plašākā nozīmē viedokļa. Līdz ar to Augstākās tiesas ieskatā ir pilnīgi pamatoti profesionālās ētikas normu pārkāpumus noteikt kā patstāvīgu pamatu disciplinārlietu izskatīšanā (*Augstākās tiesas 2016. gada 4. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-1067/2016 (Nr. A420330514) 8. punkts*).

Tiesa atzīst, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicēja rīcība, nelikumīgi izmantojot dienesta degvielas karti, nav atbilstoša dienesta amatpersonai noteiktajām profesionālās ētikas prasībām, kā arī neveicina sabiedrības uzticēšanos iestādei. Šāda rīcība ir diskreditējusi dienestu, jo sabiedrībai rada priekšstatu, ka dienesta amatpersonas var rīkoties prettiesiski, un šāda priekšstata pastāvēšana rada neuzticību dienesta darbībai kopumā.

Tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka ministrija nav konkretizējusi, kāda tieši pieteicēja darbība vai bezdarbība uzskatāma par disciplinārpārkāpumu. Tas ir skaidri un nepārprotami norādīts pārsūdzētajā lēmumā.

[31] Tā kā lietā ir pierādīts, ka pieteicējs ir izdarījis disciplinārpārkāpumu, pārbaudāms, vai pieteicējam piemērotais disciplinārsods ir samērīgs.

[32] Pieteicējam atbilstoši Disciplināratbildības likuma 13. panta otrās daļas 6. punktam par dienesta degvielas kartes nelikumīgu izmantošanu piemērots bargākais soda veids – atvaļināšana no dienesta.

Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 15. panta pirmo daļu, piemērojot disciplinārsodu, ņem vērā: 1) disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus; 2) disciplinārpārkāpuma raksturu; 3) disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu; 4) amatpersonas vainas formu; 5) atbildību mīkstinošos apstākļus; 6) atbildību pastiprinošos apstākļus; 7) disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas); 8) piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

Piemērojot minēto normu, judikatūrā atzīts, ka disciplinārsoda piemērošana ir individualizēta procedūra, kuras gala rezultātu ietekmē vairāku apstākļu kopums, proti, pārkāpuma raksturs, tā izdarīšanas apstākļi un sekas, pārkāpēja vainas pakāpe nodarījumā, ziņas, kas raksturo personību un iepriekšējo darbu, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi (piemēram, *Augstākās tiesas 2015. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-741/2015 (A420548311) 6. punkts, 2016. gada 24. maija sprieduma lietā Nr. SKA-399/2016 (A420294214) 16. punkts un 2016. gada 8. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-1023/2016 (A420213415) 10. punkts*).

[33] Izskatāmajā gadījumā iestāde atzina, ka pieteicējs kā augsta līmeņa dienesta amatpersona ar savu rīcību ir būtiski grāvis dienesta tēlu sabiedrības acīs un pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums nav savienojams ar dienestu iestādē.

Tiesa piekrīt iestādei. Tiesas vērtējumā pieteicējs ir rīkojies absolūti nepieņemami dienesta amatpersonas statusam, un pieteicēja izdarītais disciplinārpārkāpums ir pārāk smags un radījis pārāk būtiskas sekas, lai akceptētu turpmāku pieteicēja atrašanos dienestā. Pieteicēja kā augsta līmeņa dienesta amatpersonas rīcība diskreditē dienesta tēlu sabiedrības acīs un mazina sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei kopumā. Turklāt pieteicēja pozīcija šīs tiesvedības gaitā, uzskatot par pieļaujamu šādu dienesta degvielas kartes izmantošanu, vēl jo vairāk apliecina, ka pieteicēja morāli ētiskās normas nav savienojamas ar dienestu iestādē.

Pieteicēja izdarītā pārkāpuma smagumu tiesas ieskatā nemazina arī apstāklis, vai pieteicējam piešķirtais dienesta transportlīdzeklis bija trafarēts.

Izvērtējot lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu, tiesa atzīst, ka iestāde, piemērojot attiecīgo disciplinārsoda veidu, ir rūpīgi un detalizēti izdarījusi lietderības apsvērumus. Tiesa kļūdas iestādes izvērtējumā nesaskata un šo izvērtējumu atzīst par pareizu un pilnībā pietiekamu. Ministrija pareizi norāda, ka pieteicējs ar savu rīcību ir devis pamatu uzskatīt, ka viņam nepiemīt tās morāli ētiskās īpašības, kas ir nepieciešamas dienesta amatpersonai.

Pieteicēja norāde, ka iestāde nav izvērtējusi vieglāka soda veida piemērošanu, nav patiesa. Lēmumā par disciplinārsodu šāds izvērtējums ir ietverts. Tiesas vērtējumā konstatētie apstākļi ir tik nopietni, ka dod pietiekamu pamatu apšaubīt turpmāku pieteicēja kā valsts amatpersonas profesionālu darbību. Šādos apstākļos, ņemot vērā to, ka pieteicējs pārkāpumu ir izdarījis ar nodomu, apzinoties savas rīcības prettiesiskumu, cita disciplinārsoda veida piemērošana nebūtu samērīga ar izdarīto pārkāpumu.

Tiesa atzīst, ka iestāde ir pareizi izvērtējusi pieteicēja izdarītā pārkāpuma izdarīšanas apstākļus un raksturu, ņēmusi vērā vainas formu, kā arī pieteicēja personību un dienesta gaitu. Šis izvērtējums pretēji pieteicēja norādītajam nav formāls.

Ministrija ir pareizi secinājusi, ka pieteicēja vaina disciplinārpārkāpumā ir izpaudusies nodoma formā. Pieteicējs joprojām pretēji dienesta amatpersonai noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem noliedz izdarīto pārkāpumu, nevis ir labprātīgi un vaļsirdīgi atzinies pieļautajā pārkāpumā. Pieteicēja atbildību mīkstinoši apstākļi pamatoti nav konstatēti.

Ievērojot minēto, pieteicējam piemērotais disciplinārsods par dienesta degvielas kartes nelikumīgu izmantošanu ir samērīgs.

[34] Tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka ministrijai pārsūdzētajā lēmumā bija no jauna jāizdara lietderības apsvērumi attiecīgā disciplinārsoda piemērošanā.

Kā izriet no lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu, dienests ir rūpīgi izvērtējis soda veida lietderību. Tā kā šis izvērtējums ir pareizs un pietiekams, tiesa nesaskata pamatu ministrijai atkārtoti pārrakstīt lēmumā par disciplinārsodu ietvertos lietderības apsvērumus. Minēto nemaina arī apstāklis, ka pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā ir sniedzis savu paskaidrojumu. Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā ietvertajiem argumentiem ministrija pārsūdzētajā lēmumā ir atbildējusi, bet dienesta veikto lietderības apsvērumu izvērtējumu atzinusi par pareizu arī pēc iepazīšanās ar apstrīdēšanas iesniegumā norādīto pieteicēja paskaidrojumu, līdz ar to ministrijai nebija jāpārraksta lēmumā par disciplinārsodu piemērošanu jau norādītais pamatojums pieteicēja atvaļināšanai no dienesta.

Tas, ka pieteicējs sev inkriminēto pārkāpumu uzskata par savienojamu ar dienestu, nebūt nenozīmē, ka iestāde soda veida piemērošanā nav izdarījusi lietderības apsvērumus.

Arī tiesa līdzīgi kā ministrija uzskata, ka lielāks skaits pieteicēja apbalvojumu neatsver pieteicēja izdarīto rupjo disciplinārpārkāpumu un neietekmē tiesas nostāju jautājumā par nepieļaujamību pieteicējam turpmāk atrasties dienestā.

Tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka ministrija nav vērtējusi pieteicēja attieksmi un rīcības iemeslus. Tie ir vērtēti, atzīstot pieteicēja rīcību par nepieļaujamu. Tiesas vērtējumā pieteicēja attieksme, uzskatot par pieļaujamu nelikumīgu degvielas kartes izmantošanu, un pieteicēja minētie šādas rīcības iemesli norāda uz pieteicēja nihilistisku nostāju dienestā noteiktās transportlīdzekļu ekspluatācijas kartības un degvielas izlietojuma uzskaites, kā arī profesionālo ētika normu ievērošanā, nevis ir pamats disciplinārsoda nepiemērošanai vai vieglāka disciplinārsoda piemērošanai, kā to uzskata pieteicējs.

Šos secinājumus nemaina arī /pers. C/, kura par pieteicējam piešķirtās dienesta degvielas kartes nelikumīgu izmantošanu arī ir atvaļināta no dienesta, kriminālprocesa ietvaros 2019. gada 8. novembra tiesas sēdē sniegtās liecības attiecībā uz pieteicēja personību, jo lietā konstatētie apstākļi norāda uz to, ka pieteicējam nepiemīt tās morāli ētiskās īpašības, kas nepieciešamas dienesta amatpersonai.

Savukārt pieteicēja minētā situācija, ka viņam ir liegta iespēja doties izdienas pensijā un pieteicējs ir atstāts bez iztikas līdzekļiem, ir paša pieteicēja īstenotās prettiesiskās rīcības sekas.

[35] Pieteicējs uzskata, ka ministrija soda piemērošanā nav ievērojusi vienlīdzības principu. Pieteicēja ieskatā atvaļināšana no dienesta praksē tiek piemērota tikai tad, kad amatpersona izdarījusi nopietnu pārkāpumu un bijusi alkohola reibumā.

Visupirms, tiesa vērš uzmanību uz to, ka disciplinārsoda piemērošana ir individualizēta procedūra, kuras ietvaros ir izvērtējams visu lietā esošo pierādījumu un apstākļu kopums.

Tiesa nekonstatē vienlīdzības principa pārkāpumu. Tieši pretēji degvielas kartes nelikumīga izmantošana ir atzīstama par tik rupju pārkāpumu, ka praksē par samērīgu sodu tiek atzīta amatpersonas atvaļināšana no dienesta (piemēram, *lieta Nr. A420238218* un *A420165419*).

Savukārt pieteicēja viedoklis, ka atvaļināšana no dienesta ir piemērojama tikai nopietnu pārkāpumu gadījumā norāda uz to, ka pieteicējs neapzinās savas prettiesiskās rīcības nopietnību. Dienesta degvielas kartes nelikumīga izmantošana ir ļoti rupjš pārkāpums, kas, kā atzīts iepriekš, nav savienojums ar dienestu iestādē. Pieteicējs arī kļūdās uzskatot, ka amatpersonas atrašanās alkohola reibumā, ir izšķirošs priekšnoteikums atvaļināšanas no dienesta piemērošanai.

Tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka administratīvajā lietā Nr. A42486306 un Nr. A42413506 konstatētie amatpersonu pārkāpumi ir līdzīgi pieteicēja izdarītajam pārkāpumam. Tiesas ieskatā iestādes reorganizācijā pieļautie pārkāpumi (*Nr. A42486306*) un nepilnīgas dienesta pārbaudes veikšana par ugunsgrēku un patiesībai neatbilstošu faktu sniegšanu par ugunsgrēku (*Nr. A42413506*) nav līdzīgi pieteicēja izdarītajam pārkāpumam, un tiesas vērtējumā vispārīgi nav arī tik smagi kā dienesta degvielas kartes nelikumīga izmantošana.

Līdz ar to tiesa disciplinārsoda piemērošanā nekonstatē vienlīdzības principa pārkāpumu.

[36] Apkopojot minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots. Attiecīgi pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. panta sesto daļu, tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2019. gada 10. maija lēmuma Nr. 1-66/101 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Andruškina